

Vydavateľ:
VÚEPP - ATIS
Agrárne trhové informácie
Slovenska
Trenčianska 55
824 80 Bratislava

Telefón: 07/ 582 43 263
Tel. a fax : 07/ 534 17 419
534 18 151

ATIS na INTERNETE
<http://www.vuepp.sk/atis>

Obsah:

Str.

1. ATIS sa zapája do medzinárodnej trhovo-cenovej spolupráce
2. Trh s obilninami
7. Trh s hovädzím mäsom a ošípanými
11. Trh s mliekom a mliečnymi výrobkami
15. Trh s hydinou a vajcami
20. Trh so zemiakmi
24. Trh so zeleninou
27. Trh s ovocím

ATIS sa zapája do medzinárodnej trhovo-cenovej spolupráce

Agrárne trhové informácie Slovenska majú za sebou už tretí rok úspešnej činnosti. Ich prácu oceňujú nielen pracovníci rezortného ministerstva, ale stále viac aj poľnohospodárska prvovýroba, spracovatelia, obchodníci s agrokomoditami, i pedagógovia pri výučbe.

V roku 1998 sa v spolupráci s trhovo-cenovými informačnými centrálnymi v desiatich krajinách strednej a východnej Európy rozšírilo spravodajstvo ATIS o medzinárodnú výmenu cenových informácií. Na prenos údajov sa využíva elektronická pošta. Spracovanie cenových informácií zabezpečuje trhovo-cenová centrála ZMP v Berlíne, odkiaľ sa obratom zasielajú späť. Parametre produktov sa unifikovali podľa noriem EÚ, aby sa mohli vzájomne porovnávať. Ceny sa uvádzajú v EURO mene. Snahou zúčastnených centrál je dosiahnuť týždennú frekvenciu poskytovania údajov, ktorá je zvyčajná v krajinách EÚ, čo zo strany ATIS v roku 1999 nebude možné, najmä z finančných dôvodov.

Nedostatok finančných prostriedkov v minulom roku spôsobil prerušenie získavania a spracovania údajov o spotrebiteľských cenách zo všetkých krajov Slovenska, ktoré pre ATIS zabezpečovalo Združenie slovenských spotrebiteľov. Z rovnakého dôvodu sme zaviedli predplatné za cenové spravodajstvo pre firmy, ktoré pre ATIS neposkytujú informácie o cenách. Predplatné má pokryť náklady na tlač a distribúciu. Užívatelia internetu majú možnosť získať informácie z domovskej WWW stránky VÚEPP- ATIS, ktorá je zatiaľ bezplatne prístupná.

Vydanie súhrnnej publikácie má za cieľ zhrnúť najdôležitejšie momenty vývoja na trhu s poľnohospodárskymi komoditami a je aj ucelenou prezentáciou celoročnej práce ATIS.

Doc. Ing. Viera Ižáková, CSc.,
riaditeľka VÚEPP

Trh s obilninami

Osevné plochy obilnín majú stále rastúci trend

Trh s obilninami na Slovensku v roku 1998 ovplyvňovali viaceré činitele. Medzi najdôležitejšie patrili nedostatok finančných prostriedkov na ich nákup a poveternostné podmienky, ktoré ovplyvnili kvalitu úrody.

Osevné plochy obilnín majú stúpajúci trend a v porovnaní s hospodárskym rokom 1997/98 vzrástli o 10 tis. ha.

Naopak produkcia poklesla o -5 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Pšenice sa urodilo 1 841,4 tis. ton, t. j. o 2,4 % (-44,6 tis. ton) menej ako v roku 1997.

Úroda jačmeňa a raže bola vyššia ako v roku 1997.

Najväčší výpadok úrody bol pri kukurici, pričom z dôvodu nepriazne počasia sa pozberala úroda iba z 86 % osiatej plochy. Produkcia kukurice bola o 25,6 % menšia ako v roku 1997.

Nemohli sa vykonať všetky jesenné práce, vrátane založenia novej úrody. Najhoršia bola situácia s osevom ozimnej pšenice, ktorej sa zasiało len 62 % a raže 86 % z plánovanej výmery.

Nákup obilnín prostredníctvom verejných skladov a tovarových záložných listov nebol taký pružný, ako sa od tohto systému očakávalo. Prvoradou príčinou bol nedostatok peňazí a veľká opatrnosť komerčných bánk pri akceptácii tovarových a skladiskových záložných listov.

Bilancia obilnín na Slovensku

		osevná plocha	úroda	produkcia	celková ponuka	konečné zásoby k 30. 6.
		v tis. ha	v t/ha	v tis. t	v tis. t	v tis. t
Pšenica	1997-98	415,0	4,6	1 886,0	2 065,4	220,2
	1998-99*	431,7	4,3	1 841,4	2 073,9	150,0
	Index	104,0	93,4	97,6	100,4	68,1
Jačmeň	1997-98	245,2	3,6	868,5	973,2	179,2
	1998-99*	252,9	3,6	913,8	1 093,0	100,0
	Index	103,1	100,8	105,2	112,3	55,8
Raž	1997-98	29,7	2,8	84,2	118,4	12,5
	1998-99*	34,4	2,9	99,9	112,4	16,4
	Index	115,8	102,5	118,6	94,9	131,2
Kukurica	1997-98	138,7	6,0	818,7	1 031,0	176,3
	1998-99*	118,2	5,2	609,1	787,7	122,7
	Index	85,2	86,6	74,4	76,4	69,6
Obilniny spolu	1997-98	858,4	4,4	3 741,1	4 279,2	606,3
	1998-99*	868,4	4,1	3 552,7	4 173,6	429,3
	Index	101,2	93,2	95,0	97,5	70,8

Zdroj : VÚEPP * odhad

Ponuka a vývoj nákupných cien potravinárskych obilnín

Nákupné ceny sme zisťovali na vzorke respondentov ATIS.

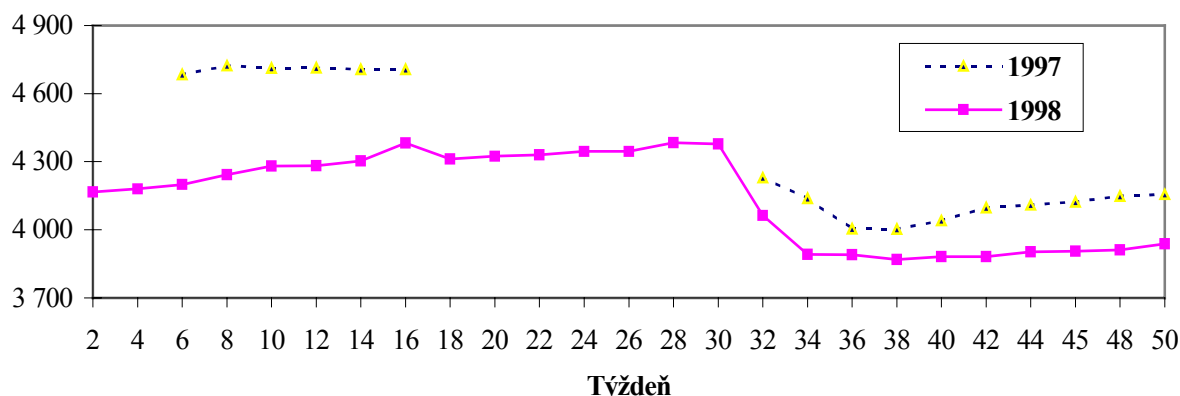
Na rozdiel od roku 1997, keď ponuka potravinárskych obilnín bola nedostatočná a trh bol zásobovaný zo Štátnych hmotných rezerv a zo ŠFTR, v roku 1998 bola ponuka potravinárskych obilnín dostatočná.

Pri potravinárskej pšenici priemerné nákupné ceny od producentov v roku 1998 zaznamenali pokles o -3 %. Zníženie ceny nebolo spôsobené slabým odbytom na trhu, ale zvýšeným dovozom do-

tovanej potravinárskej pšenice z Maďarska najmä v závere roka a pomerne dobrými zásobami na domácom trhu, čo vyvolávalo neustály tlak na znížovanie nákupných cien obilnín. Producenti mali značne obmedzenú možnosť predaja svojich zásob v dôsledku obmedzenia vývozu licenciami.

V roku 1998 bol nedostatok raže, trh stagnoval a ceny raže stúpili. V porovnaní s rokom 1997 priemerné odbytové ceny raže od producentov v roku 1998 zaznamenali pokles o -0,8 %.

Vývoj priemerných nákupných cien potravinárskej pšenice v Sk/t

Vývoj nákupných cien krmných obilnín

Pokles cien krmných obilnín je spôsobený ich prebytkom. Pretrvávajúce znižovanie stavov hovädzieho dobytku a ošípaných spôsobuje, že trh nedokáže absorbovať ponúkané množstvá krmných obilnín v krmných zmesiach. Na druhej strane nenastala výrazná redukcia pestovateľských plôch. Pestovatelia produkujú viac obilnín, ako dokážu využiť. Od februára došlo k výraznému poklesu nákupných cien, ktoré spôsobili nižšie ceny na zahraničných trhoch, ako aj nedostatok finančných prostriedkov v celej odbyto-

vej vertikále. Napriek tomu, že ceny obilnín klesli na úroveň spred desiatich rokov, zostáva značná časť produkcie u prvovýrobcov. Poľnohospodári tak pri zvýšených nákladoch na zber predávali tieto plodiny za nízke ceny.

Nákupné ceny krmných obilnín sa v roku 1998 znížili nasledovne: pri krmnej pšenici o -9,4 %, pri krmnom jačmeni o -8,9 %, pri krmnej raži o -5,1 %, pri ovse o -2,8 % a pri kukurici o -16,4 %.

Spotreba obilnín

Spotreba obilnín v hodnote múky v roku 1998 bola 107 kg na obyvateľa. V porovnaní s rokom 1997 sa zvýšila o 1 %. Odporúčané množstvo je v rozpätí 94 – 103 kg. Spotreba v EÚ je 82,3 kg na obyvateľa.

Prognóza na rok 1999 je 108 kg. Viac by sa malo konzumovať celozrnných, cereálnych výrobkov a produktov z tmavej múky na úkor pekárenských výrobkov z bielej múky.

Vplyv štátu na trh s obilninami

Od júna 1998 nadobudol účinnosť Zákon o skladiskových a tovarových záložných listoch, ktorý umožňuje prvovýrobcovi získať úvery. V októbri bol schválený výnos MP SR o systéme bonifikácie úrokov na úvery poskytnuté bankami na skladiskové a tovarové záložné listy, ktorým sa dopĺňa výnos MP SR o poskytovaní dotácií zo štátneho rozpočtu.

ŠFTR mal zakontrahovaných 213 tis. ton potravinárskej pšenice s vyplatenou zálohou vo výške 424 mil. Sk, pričom zálohový nákup bol naplnený na 71 %. V prípadoch nevyhovujúcej kvality fond uprednostňoval náhradné plnenie, najmä kukuricou, krmnou pšenicou alebo pestovateľ mal možnosť zálohu vrátiť. Väčšina subjektov si svoje záväzky voči fondu vysporiadala. Platba za zmluvné

dodávky sa realizovala hlavne zmenkami a skladiskovými záložnými listami. V roku 1998 ŠFTR podpísal 31 zmlúv na vývoz kukurice v objeme 103 tis. ton. a vývoz jačmeňa v objeme 500 ton. Zrealizoval sa len vývoz kukurice v objeme 73 tis. ton v cenovom rozpätí od 3 200 do 3 550 Sk/t v obchodnej parite DAF.

Voči dovozom obilnín z Maďarska Slovenská republika zaviedla dovozné clo 2 450,- Sk/t, ktoré od 2. novembra vláda SR zrušila a začala ho uplatňovať vo vzťahu k všetkým ostatným teritóriám. Toto opatrenie malo prispieť k oživeniu odbytu domácej pšenice, ktorý nemal potrebnú dynamiku. Vláňajšie porovnanie úrovne viazaného cla u nás a v Európskej únii vyznieva jednoznačne v neprospech Slovenska.

Zahraničný obchod

V roku 1998 sa doviezlo do SR spolu 106 tis. ton obilnín, čo je o 198 tis. ton menej ako v roku 1997. Z celkového dovozu sa z Maďarska doviezlo 47 tis. ton pšenice, z toho za obdobie jún - december 24 tis. ton. Zatiaľ čo v roku 1997 bola priemerná dovozná cena obilnín 6 712 Sk/t, v roku 1998 táto hodnota bola až o 2 000 Sk vyššia (8 713 Sk/t). Priemernú dovoznú cenu ovplyvnila hlavne vysoká cena dovezeného osiva kukurice. Nižšie dovozné ceny ako v roku 1997 boli pri pšenici o 1 105 Sk/t a pri jačmeni o 444 Sk/t.

Vývoz obilnín zo SR predstavoval 461 tis. ton,

čo je o 360 tis. ton viac ako v roku 1997, ale pri oveľa nižších vývozných cenách. V roku 1997 bola priemerná vývozná cena obilnín 6 773 Sk/t, v roku 1998 táto hodnota markantne klesla až na 3 938 Sk/t (o 2 835 Sk/t). Nižšie vývozné ceny ako v roku 1997 boli pri pšenici o 366 Sk/t a pri jačmeni o 343 Sk/t.

Zatiaľ čo v roku 1997 bolo pri obilninách záporné saldo -1 353 mil. Sk, v roku 1998 sme dosiahli kladné obchodné saldo +893 mil. Sk. Na kladnom salde sa najviac podieľal vývoz kukurice v objeme 303 tis. ton, ako aj obmedzenie dovozu dotovanej pšenice z Maďarska.

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1997		1998		1997		1998		1997		1998	
	Netto hmot. tis. kg	Cena za MJ Sk/t	Netto hmot. tis. kg	Cena za MJ Sk/t	Netto hmot. tis. kg	Cena za MJ Sk/t	Netto hmot. tis. kg	Cena za MJ Sk/t	Netto hmot. tis. kg	Hodnota v mil. Sk	Netto hmot. tis. kg	Hodnota v mil. Sk
Obilniny spolu	304 109	6 712	106 136	8 713	101 690	6 773	461 541	3 938	-202 420	-1 353	355 405	893
Pšenica a súraž	168 267	5 117	58 198	4 012	27 669	3 710	118 847	3 344	-103 281	-758	60 649	164
- tvrdá	3 783	4 835	115	4 179			174	4 368	-2 667	-18	59	0
- ostatná	164 484	5 123	58 083	4 011	27 669	3 710	118 673	3 343	-100 614	-740	60 590	164
Raž	15 913	5 365	1 762	4 476					-15 913	-85	-1 762	-8
Jačmeň	79 532	5 055	557	4 611	6 303	4 479	36 657	4 136	-76 462	-374	36 099	149
- na siatie	111	8 581	90	9 291	45	9 997	33	8 599	-67	-1	-57	-1
Ovos	270	6 570	9	12 217	113	9 568			-158	-1	-9	0
Kukurica	4 621	56 009	11 687	18 187	60 920	6 898	303 400	4 015	55 798	161	291 714	1 006
- na siatie	3 602	70 341	2 284	77 099	4 511	46 913	4 643	34 911	897	-42	2 359	-14

Zdroj: Colná štatistika

Očakávaný vývoj v roku 1999

Predpokladáme, že v roku 1999 budú osevné plochy na úrovni roku 1998. Celková produkcia obilnín vrátane kukurice bude značne závisieť od vývoja počasia.

Napriek tomu, že minulý rok boli značné problémy s jesennými prácami (ozimnej pšenice sa zasialo iba 62 % z predpokladaných plôch), predpokladáme, že do novej úrody bude dostatok potravinárskej pšenice aj vďaka zásobám ŠFTR, ktoré ku koncu roka 1998 tvorili asi 140 tis. ton potravinárskych obilnín. Ceny potravinárskej pšenice bude výrazne ovplyvňovať predaj zo zásob ŠFTR a na trhu s obilninami môžu nastať dva varianty vývoja. V prvom variante ŠFTR môže zásobu potravinárskych obilnín uvoľniť na trh v prvom polroku 1999 a pri očakávanej nízkej úrode môže dôjsť k nekontrolovateľnému rastu cien v druhom polroku. Pri druhom variante ŠFTR podrží zásoby potravinárskych obilnín a uvoľní ich až podľa výsledkov žatvy, čo môže pomôcť k oživeniu cien už v prvom polroku. Obidva varianty závisia aj od finančných možností fondu

Problémy budú s dostatkom kvalitnej potravinárskej pšenice v II. polroku 1999, kde očakávame nárast nákupných cien. Taktiež možno očakávať rast nákupných cien raže.

Pri krmných obilninách by sa ceny mali udržať na úrovni konca roku 1998. V prípade, že štát nevydá dostatok licencií na vývoz krmných obilnín, bude nákupná cena od producentov v dôsledku znížovania stavov ošipovaných naďalej klesať. Vývoj nákupných cien môžu ovplyvniť aj výsledky inventarizácie obilnín a náhradný osev plôch jarnou pšenitou.

Keďže Zákon o skladiskových a tovarových záložných listoch nadobudol účinnosť až v júni 1998, nemohol sa systém dostatočne využívať. Po prvých skúsenostiach sa dá očakávať, že sa v roku 1999 zvýši využívanie tejto formy predaja, pokiaľ sa nájdu zdroje financovania tohto produktu.

Trh s hovädzím dobytkom a ošípanými

Tržby z predaja živočíšnych výrobkov sú počas roka dôležitým finančným zdrojom pre chod poľnohospodárskeho podniku. Celkové tržby z predaja vlastných výrobkov a služieb za rok 1998 sa odhadujú na 41,7 mld. Sk. Tržby z predaja jatočného dobytká a ošípaných predstavujú približne 9,8 mld. Sk, t. j. približne 23,5 %, čo je nezanedbateľný zdroj priebežného financovania.

Na trh s jatočnými zvieratami v priebehu roka 1998 vplývali tri základné faktory: nadbytok kapacít, finančné problémy a vývoj na zahraničných trhoch. Čo je v iných ekonomikách bežným javom, sa však na našom trhu neprejavilo a ak, tak iba minimálne. Ide o vzťah medzi cenami kŕmnych obilnín a vývojom cien jatočných zvierat, najmä ošípaných. Pokiaľ v priebehu roka cena kŕmnych obilnín klesala, nákupné ceny ošípaných sa vyvíjali do augusta podľa rovnakého trendu ako v predchádzajúcich rokoch. K pádu nákupných cien došlo až pod vplyvom vývoja na zahraničných trhoch.

Hovädzí dobytok

Trend poklesu stavov jatočného HD pokračoval aj v priebehu roka 1998, pričom medziročné zníženie celkových stavov (-6,7 %) je pomalšie ako za rok 1997, kedy v porovnaní s predchádzajúcim

Ekonomiku spracovateľov výrazne ovplyvňuje nedostatočné využívanie kapacity bitúnkov a jej značná rozdrobenosť. Podľa údajov ku koncu roka 1998 bolo evidovaných 214 bitúnkov, čo je síce o 26 menej ako ku koncu roka 1997, ale kapacity značne prevyšujú reálnu potrebu. Využívanie celkovej kapacity bitúnkov na Slovensku sa odhaduje na 42 % pri porážke hovädzieho dobytká a 48 % pri ošípaných. Z toho si však štatistickú povinnosť predkladať rezortné výkazy o nákupe jatočných zvierat plní približne iba 50 % bitúnkov.

V minulom roku sa prvýkrát výrazne prejavil aj vplyv vývoja na zahraničných trhoch. Poruchy na ruskom a ázijských trhoch sa premietli aj na náš trh s jatočnými ošípanými, ktorý sa po iné roky vyvíjal s určitou pravidelnou periodicitou a zvyšovanie priemernej nákupnej ceny za rok kopírovalo vývoj inflácie.

rokom bol evidovaný pokles počtu zvierat o 9,9 %. Pokles celkového stavu kráv bol o niečo pomalší (-5,1 %) a bol nižší ako v roku 1997, keď stavy klesli o 7,7 %.

Zahraničný obchod

V zahraničnom obchode so živými zvieratami sa na celkovej hodnote vývozu živý hovädzí dobytok podieľal 54 %. V porovnaní s minulým rokom hodnota vývozu klesla iba o 12,6 mil Sk pričom sa vyviezol hovädzí dobytok za 434,3 mil. Sk. Spolu sa vyviezlo 41,3 tis. ks dobytká, čo je o 9,2 tis. ks menej ako vlani. Plemených zvierat sa vyviezlo iba 4,4 %. Zvyšok bol chovný alebo jatočný dobytok.

Výrazne klesol počet dovážaných zvierat. V roku 1998 sa doviezlo 2 398 ks hovädzieho dobytká, čo je skoro o 1 000 ks menej ako v roku

1997. Približne 90 % dovozu predstavoval plemenný dobytok. Saldo zahraničného obchodu so živým hovädzím dobytkom bolo +360 mil. Sk. Vzájomný obchod s ČR neprekročil 10 % pri dovoze a 5 % pri vývoze.

Hovädzie mäso sa na pasívnom salde zahraničného obchodu v kapitole 02 Mäso podieľa iba 5 %. Spolu sa doviezlo skoro 2 tis. ton hovädzieho mäsa, pričom prevažoval dovoz mrazeného vykostoného hovädzieho mäsa pre výrobnú spotrebu. Vyviezli sme iba 650 t, čo z celkového vývozu mäsa predstavuje 30,5 %.

Vplyv štátu na vývoj na trhu

Pre rok 1998 bola vyhlásená minimálna (garantovaná) nákupná cena pre jatočné býky tr. E1, E2, A1, A2, B1, 42,50 Sk/kg v živom. Táto cena nebola v priebehu celého roka dosiahnutá. Z toho dôvodu došlo k zásahu zo strany štátu. Bola prijatá netradičná forma ovplyvnenia trhu a to zálohový nákup v živom, čím sa producent pomerne rýchlo

dostal k finančnej hotovosti. Celkove na zálohový nákup fond intervenčne nakúpil 4 950 t býkov. Z tohto objemu sa vyviezlo 4 300 t. Nevývezený objem nakúpených býkov ŠFTR SR koncom roka 1998 a začiatkom roka 1999 predal domácim spracovateľom.

Vývoj cien

Vývoj nákupných cien hovädzieho dobytku v výberovom súbore podnikov ATIS mal v priebehu roka 1998 vzostupný trend vo všetkých kategóriách, pričom najviac vzrástli nákupné ceny jatočných býkov.

Priemerné nákupné ceny hovädzieho dobytku

Sk/kg v živom bez DPH

	1997	1998	98 / 97
Býky A	39,79	42,10	5,8 %
Jalovice A	35,23	36,26	2,9 %
Kravy A	28,50	29,66	4,1 %

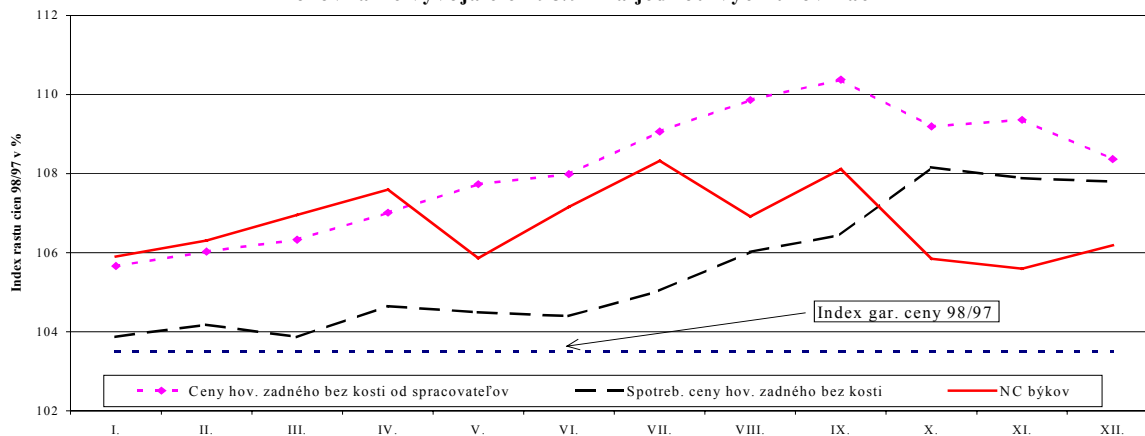
Zdroj: ATIS

Nárast priemernej ceny jatočných býkov tr.A v porovnaní s rokom 1997 bol 5,8 %, čo je o 2,3 % viac ako nárast minimálnej (garantovanej) ceny. Celoročný priemer nákupnej ceny býkov dosiahol 42,10 Sk/kg v živom. Priemerná nákupná cena sa priblížila ku garantovanej až v II. polroku po zásahu ŠFTR SR. Priemerná nákupná cena jatočných jalovic tr A dosiahla 36,26 Sk/kg v živom, čo je o 2,9 % viac ako pred rokom. Podobne sa vyvíjala aj priemerná nákupná cena jatočných kráv tr. A, ktorá za rok 1998 bola 29,66

Sk/kg živej hmotnosti. Jej nárast v porovnaní s minulým rokom bol 4,1 %.

Pre analýzu vývoja cien hovädzieho mäsa v celej vertikále od producentov až po spotrebiteľa sme zvolili indexové porovnanie cien 97/98 na jednotlivých úrovniach. Ako zástupcu sme vybrali hovädzie zadné zo stehna bez kosti. Z grafu vidno, že nákupné ceny býkov v priebehu celého roka boli o 5,6 až 8,3 % vyššie ako v rovnakom období predchádzajúceho roku. Ceny spracovateľov pri hovädzom zadnom zo stehna bez kosti boli začiatkom roka asi o 5,7 % vyššie ako v rovnakom období roku 1997. Tempo ich rastu bolo rýchlejšie ako pri nákupných cenách býkov a zastavilo sa až v septembri, keď v porovnaní so septembrom 97 bola cena tohto mäsa vyššia o 10,4 %. Rast spotrebiteľskej ceny kopíroval vývoj ceny od spracovateľov, ale v ročnom priemere bol o 2,7 % nižší ako index rastu ceny hovädzieho zadného zo stehna bez kosti od spracovateľov, čím vlastne obchod tlmil tempo rastu odbytovej ceny od spracovateľov. Zároveň z grafu vyplýva, že obchod pracuje s relatívne konštantnou maržou, ale jeho reakcia na znižovanie cien od spracovateľov je pomalá.

Porovnanie vývoja cien 98/97 na jednotlivých úrovniach

Zdroj: ATIS, spotrebiteľská cena ŠÚ SR.

Vývoj v roku 1999

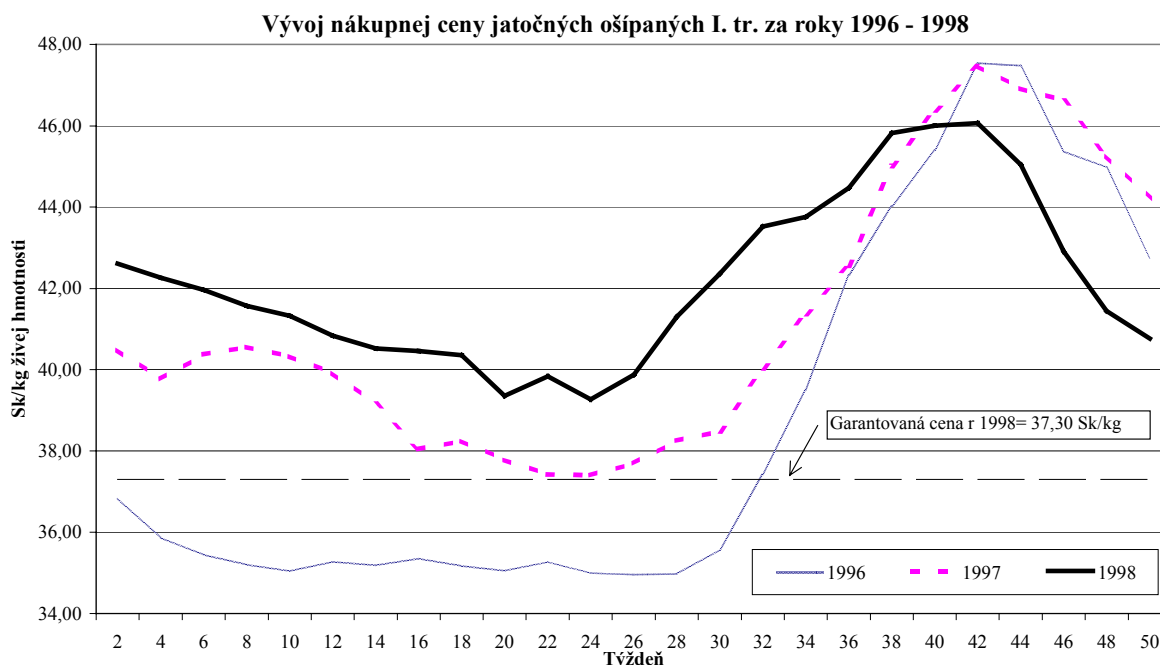
V súvislosti so znižovaním stavov hovädzieho dobytku sa očakáva mierny nedostatok jatočných zvierat. Tu sa otvára priestor pre producentov na dosiahnutie ceny, ktorá by pokrývala náklady. Na dopyt po jatočnom dobytku bude mať značný vplyv vývoj spotrebiteľských cien hovädzieho výsekového mäsa. Ich prípadné zvýšenie môže značne ovplyvniť už aj tak veľmi nízku spotrebu, ktorá sa odhaduje na 11,5 kg hovädzieho mäsa na obyvateľa za rok. Stravovacie návyky Slovákov nedávajú predpoklad, že by došlo k zvýšeniu spotreby, čo sa v konečnom dôsledku obráti proti producentom ako aj spracovateľom. Bez zníženia rastu cien v celej vertikále si občan dovoľí z roka na rok kupovať menej hovädzieho mäsa a bude sa orientovať na lacnejšie druhy mäsa.

Dovoz lacnejšieho mäsa sa môže negatívne podpísať na vývoji nákupných cien od producentov.

Jatočné ošípané

Situácia na trhu s jatočnými ošípanými sa vyvíjala až do polovice augusta podľa rovnakých trendov ako v predchádzajúcich rokoch. Miera nárastu nákupnej ceny zodpovedala trendom znižovania stavov zvierat ako aj našim predpokladom. Slovenský aj český trh s jatočnými ošípanými a bravčovým mäsom bol až doposiaľ relatívne dobre chránený pred dovozmi zo zahraničia. Prvýkrát sa až teraz vážne prejavil vplyv vývoja na zahraničných trhoch aj na spoločnom trhu v rámci colnej únie. Vážnou poruchou na svetových trhoch bolo zmrazenie exportu do Ruska. Exportéri z EÚ mali problémy aj na ázijských trhoch. Nasledovalo uplatnenie podpory na export

ošípaných, ako aj bravčového mäsa a EÚ začala riešiť svoje odbytové problémy aj na úkor krajín strednej a východnej Európy. Spracovatelia podľašli nízkym cenám dovážaného mäsa a obmedzili nákup od domácich producentov. Extrémne vysoká ponuka v období keď producenti očakávali najlepšie ceny, spôsobila pád nákupných cien v ČR na úroveň 24,- Kč/kg, pričom v niektorých prípadoch sa ošípané obchodovali aj za 20 Kč/kg v živom. Zvýšenie dovozov z EÚ ako aj z ČR sa prejavilo pádom nákupnej ceny v SR, ktorá koncom decembra 1998 klesla pod úroveň rovnakého obdobia roku 1996.

Zdroj: ATIS

Dovozy živých ošípaných stúpili viac ako 17-krát

Nárast dovozov živých ošípaných, ako aj bravčového mäsa sa výrazne podieľal na prehĺbení pasívneho salda zahraničného obchodu za rok 1998. V porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpili dovozy živých ošípaných z 5,8 tis. ks (441,4 t) na 104,8 tis. ks (7 790,6 t). Na dovoze živých ošípaných sa podieľal obchod z ČR viac ako 90 %.

Dovoz bravčového mäsa sa realizoval v objeme

14 315 t, čo je 6-násobok množstva dovezeného v roku 1997. Na celkovom dovoze mäsa sa bravčové mäso podieľalo 65 %. Dovoz bravčového mäsa, čo do objemu sa realizoval z viac ako 63 % z ČR, ale podiel finančnej hodnoty na hodnote celkového dovozu bol až 74 %, čo znamená, že z ČR sme dovážali bravčové mäso drahšie ako z iných krajín.

Priemerná nákupná cena neklesla pod štátom garantovanú úroveň

Pre jatočné ošípané I. akostnej triedy na rok 1998 bola vyhlásená minimálna nákupná cena 37,30 Sk/kg v živom. Priemerná nákupná cena v priebehu roka neklesla pod garantovanú úroveň

a ŠFTR SR nemusel vstupovať na trh. Priemerná nákupná cena v porovnaní s predchádzajúcim rokom stúpila iba o 0,83 %, pričom však do 34. týždňa bol jej nárast skoro 5 %.

Na vývoj nákupnej ceny ošípaných najmä v II. polroku mala vplyv minimálna (garantovaná) cena, bez ktorej by bol pokles ceny vyšší. Vývoj ponuky a dopytu bol až do augusta 1998 v rámci normálneho vývoja na trhu na aký sme boli doposiaľ zvyknutí. Slovenskí producenti v období, kedy podľa skúsenosti z predchádzajúcich rokov očakávali rast nákupnej ceny zažili obrovské sklamanie. Predpokladaný 6 % rast ročnej priemernej nákupnej ceny, ktorý zodpovedá vývoju inflácie sa nesplnil. Priemerná nákupná cena v porovnaní s rokom 1997 vzrástla iba o 0,83 %.

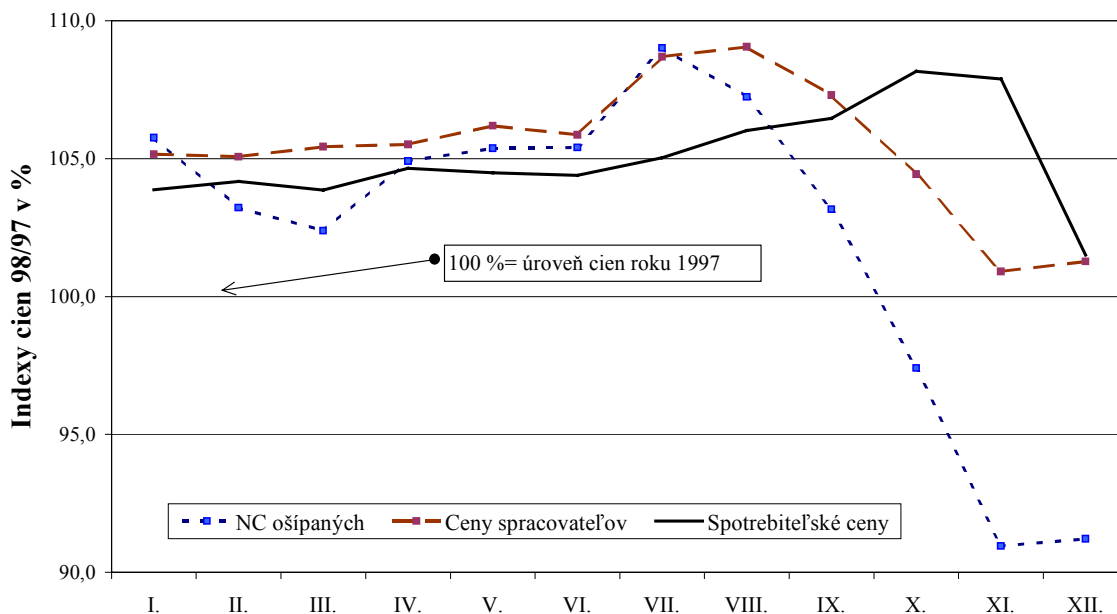
Vývoj odbytových cien mäsa od spracovateľov a spotrebiteľských cien dokumentujeme na grafe, kde opäť porovnávame indexy rastu cien na jednotlivých úrovniach. Za reprezentanta bravčového mäsa sme vybrali bravčové karé s kosťou, kde spotrebiteľské ceny sleduje aj Štatistický úrad SR.

Index rastu nákupných cien jatočných ošípaných v porovnaní s rovnakým obdobím roku 1997,

ako aj cien bravčového karé od spracovateľov mal až do augusta podobný priebeh. Po dovozoch lacnejších ošípaných ako aj bravčového mäsa nákupné ceny ošípaných na domácom trhu prudko padli. Priemerná odbytová cena bravčového karé taktiež klesala, ale podstatne pomalším tempom. Neklesla však pod úroveň roku 1997.

Spotrebiteľské ceny začali rásť od júla, ale tempo rastu bolo pomalšie ako odbytových cien bravčového karé. Na pád nákupných cien ošípaných ako aj výrazné zníženie odbytovej ceny od spracovateľov zareagovali až v novembri, pričom v porovnaní s rovnakým obdobím predchádzajúceho roka za december mali skoro rovnaký index vývoja 98/97. Svoj podiel na nepresnosti zisťovania spotrebiteľských cien môže mať aj spôsob ich zisťovania Štatistickým úradom SR, ktoré sa robí iba 1 x za mesiac a zlom vo vývoji sa tak cien zachytí až v nasledujúcom spracovaní.

Indexové porovnanie vývoja cien 98/97 na jednotlivých úrovniach

Zdroj: ATIS

Očakávaný vývoj v roku 1999

Zástupcovia prvovýrobcov sa snažia o stabilizáciu nákupných cien zmluvami so spracovateľmi aspoň na úrovni roku 1998. Dosiahnutie tohto cieľa bez zásahu štátu v oblasti zahraničného obchodu je nepravdepodobné. Vývoj nákupnej ceny jatočných ošípaných napriek očakávanej nižšej produkcii bude v priebehu roka 1999 naďalej závislý od situácie na zahraničných trhoch. Avizovaná aktivita zo strany ČR ako aj Poľska by mohla napomôcť zrušeniu podpory vývozu bravčového mäsa z EÚ, pričom by mohlo dôjsť k miernemu oživeniu cien.

Trh s mliekom a mliečnymi výrobkami v roku 1998

V roku 1998 pokračoval ďalší pokles stavov dojníc o 7,1 % v porovnaní s rokom 1997. Opačne sa vyvíjala situácia v priemernej ročnej dojnosti na dojniciu, ktorá sa zvýšila o 10,2 %. Vďaka rastúcej priemernej dojnosti aj napriek klesajúcim stavom sa po prvýkrát od roku 1989 zvýšila celková produkcia mlieka (o 2,3 %). Nákup surového kravského mlieka sa pod vplyvom rastu produkcie zvýšil v porovnaní s rokom 1997 asi o 2 %. Tržby z predaja surového kravského mlieka predstavovali viac ako 7 mld. Sk.

Kvalita nakupovaného mlieka spracovateľmi sa zvyšuje, čo je možné sledovať aj na zatriedo-

vaní mlieka. Do Q. triedy sa podľa vzorky respondentov ATIS zaradilo viac ako 40 % z objemu nakúpeného mlieka spracovateľmi, a do Q. a I. triedy dokonca viac ako 80 %. Za prvé tri štvrtroky 1998 bolo za akosť mlieka vyplatených 679 mil. Sk (o 1,6 % viac ako v roku 1997).

Podľa údajov ŠÚ SR sa spotreba mlieka a mliečnych výrobkov na obyvateľa v roku 1997 pohybovala na kriticky nízkej úrovni (160 kg bez masla), čo je zhruba o 60 kg menej ako lekármi odporúčaná dávka. Podľa prognóz na rok 1998 by sa mal pokles spotreby zastaviť.

Cenový vývoj

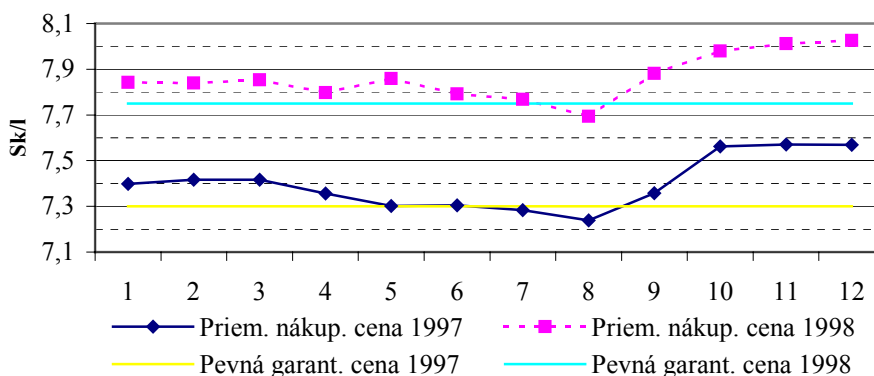
Nákupné ceny

Trh s mliekom je úplne ovplyvnený regulačnými zásahmi štátu uplatňovaním trhového poriadku pre mlieko, na základe ktorého sa vyhlásuje pevná cena pre surové kravské mlieko pri danom obsahu tuku (36 g/l) a bielkovín (32 g/l). Okrem toho sa poskytujú dotácie na podporu zvýšenia kvality surového kravského mlieka. Uplatňovanie pevnej ceny pri nákupe mlieka vyvolalo najmä v poslednom čase veľa diskusií. Jej pozitívom je stabilizácia trhu. Na druhej strane však nevytvára predpoklady pre zdravé konkurenčné prostredie. Dochádza k umelému udržiavaniu chovu s nízkou mliečnou úžitkovosťou a skresľovaniu kvality nakupovaného mlieka. Aj preto sa stále častejšie objavujú hlasy o zavedení minimálnej ceny.

Pre rok 1998 MF SR vyhlásilo pevnú garantovanú cenu surového kravského mlieka v I., II. a III. triede na úrovni 7,75 Sk/l, čo je v porovnaní s minulým rokom o 6,16 % viac. Priemerná ná-

kupná cena mlieka za SR sledovaná na vzorke respondentov ATIS sa zvýšila zo 7,40 Sk/l v roku 1997 na 7,86 Sk/l v roku 1998 t.j. o 6,27 %. Najvýraznejšie sa na zvýšení priemernej nákupnej ceny podieľalo mlieko zaradené do I. a II. akostnej triedy. Priemerné mesačné tempo rastu nákupných cien bolo približne rovnaké ako v roku 1997 (0,2 %). Zo zistených údajov je zrejmé, že nákupné ceny mlieka sa odvíjajú od vyrobeného množstva surového kravského mlieka. Preto v čase zvýšenej produkcie mlieka v letnom období dochádza k miernemu poklesu cien. Z indexového porovnania jednotlivých štvrtrokov s rovnakým obdobím roka 1997 vyplýva, že pokles priemernej nákupnej ceny za SR bol v letnom období 1998 o niečo nižší ako v predchádzajúcom roku. Priemerná nákupná cena sa v júli a auguste 1997 dostala pod úroveň pevnej garantovanej ceny. V roku 1998 sa takáto situácia zopakovala iba v auguste (pozri graf).

Vývoj nákupných cien surového kravského mlieka v SR

Zdroj: ATIS

Vývoj indexov nákupných cien surového kravského mlieka v roku 1998

	I. Q 98	II. Q 98	III. Q 98	IV. Q 98	Priemer 1998
	rovnaké obdobie minulého roka = 100				
Q. trieda	104,3	105,7	104,7	105,4	105,0
I. trieda	107,6	108,1	107,9	106,9	107,6
II. trieda	107,2	107,5	108,5	107,0	107,5
III. trieda	106,5	106,4	106,6	106,7	106,6
neštandard	100,7	101,7	104,1	102,8	102,3
Priemer za SR	105,9	106,8	106,7	105,8	106,3

Zdroj: ATIS
Odbytové a spotrebiteľské ceny

Zvýšenie odbytových cien v priemere zaostávalo za zvýšením nákupných cien mlieka o takmer 2 %. Znamená to, že spracovatelia mlieka stlmili dopad zvýšenia pevnej garantovanej ceny na spotrebiteľské ceny. Pri pohľade na jednotlivé mliečne výrobky je zrejme, že ceny niektorých výrobkov vzrástli v roku 1998 výraznejšie ako priemer za všetky sledované výrobky (4,33 %). Najvyššiu dynamiku rastu cien sme zaznamenali pri pochúťkovej kyslej smotane, polotučnom mlieku v litrovom vrecu a polotučnom mlieku s predĺženou trvanlivosťou. Naopak, v priemere najmenšie zvýšenie odbytových cien spracovateľov sme rovnako ako v roku 1997 zaznamenali pri polotučnom trvanlivom mlieku, formovanom masle a tvarohu. Podrobnejšie cenové informácie o vybraných mliečnych výrobkoch sú uvedené v tabuľke.

Na porovnanie odbytových a spotrebiteľských cien sme zo štatistických údajov vybrali troch reprezentantov: mlieko polotučné v litrovom vrec-

ku, maslo a Eidamskú tehlu. Na základe vypočítaných mesačných indexov (rovnaké obdobie minulého roka = 100) sme zistili, že spotrebiteľské ceny polotučného mlieka rástli o 0,64 indexového bodu rýchlejšie ako odbytové ceny. Odbytové ceny masla mali od apríla 1998 tendenciu klesať, ale v porovnaní s rokom 1997 sa v priemere zvýšili o 2,3 %. Spotrebiteľské ceny masla kopírovali vývoj odbytových cien, ale v porovnaní s rokom 1997 vzrástli o 0,97 indexového bodu viac ako odbytové ceny. Vývoj spotrebiteľských cien Eidamskej tehly predstihol vývoj odbytových cien o takmer 0,5 indexového bodu. Priemerný obchodný výkon bez DPH (vypočítaný z rozdielu spotrebiteľských cien podľa ŠÚ SR a odbytových cien podľa ATIS) bol v porovnaní s rokom 1997 vyšší pri polotučnom mlieku v litrovom vrecu o 0,19 Sk/l, pri masle o 1,45 Sk/kg a pri Eidamskej tehle o 1,51 Sk/kg. Najväčší obchodný výkon z troch porovnateľných výrobkov bol pri Eidamskej tehle, 23,7 % z odbytovej ceny.

Vývoj priemerných odbytových cien mlieka a mliečnych výrobkov

Názov produktu	Priemerné odbytové ceny Sk/l (kg)		Index 98/97
	1997	1998	
Mlieko polotučné 1l PE vrecúško	9,60	10,27	107,06
Mlieko polotučné, 5 dňové 1 l krabica	10,53	11,32	107,51
Jogurt biely smotanový nad 45 g/l tuku	37,74	39,62	104,97
Jogurt biely do 45 g/l tuku	35,65	37,58	105,39
Jogurt ovocný čučoriedkový do 45 g/l tuk	45,33	46,48	102,53
Smotana pochúťková kyslá 16%	35,72	38,29	107,20
Smotana sladká 33 %	50,45	53,14	105,31
Maslo čerstvé formované 250 g hl. fólia	96,60	98,79	102,26
Tvaroh mäkký 250 g hlin. fólia 25 % t.v.s.	52,13	53,29	102,21
Eidamská tehla /blok/ 45 % t.v.s.	100,95	104,92	103,93
Tavené syry obsah tuku 70% t.v.s.	102,04	104,22	102,13
Bryndza balená 250 g hlin. fólia	91,64	96,89	105,74
Mlieko sušené plnotučné 26 % 25 kg	72,00	75,93	105,46
Mlieko sušené odtučnené 25 kg	60,16	63,33	105,27
Priemerný index	-	-	104,33

Zdroj: ATIS

Zahraničný obchod

Už niekoľko rokov je ponuka mlieka a mliečnych výrobkov na domácom trhu vyššia ako dopyt po nich, a preto sa v zahraničnom obchode uplatňuje umiestňovanie prebytkov mliečnych výrobkov pomocou exportných subvencií.

V roku 1998 sa kladné saldo zahraničného obchodu SR za komoditu mlieko a mliečne výrobky v peňažnom vyjadrení zvýšilo v porovnaní s rokom 1997 o 6,1 %. Vývoz celkom sa zvýšil o 8,3 % a dovoz vzrástol o 10,4 %. Najviac sa na vývoze podieľali výrobky zaradené do skupiny mlieko a smotana zahustená, sladená (11,2 tis. ton) a syry a tvarohy (9,73 tis. ton). Dovážali sa najmä výrobky zaradené do skupiny kyslomliečnych výrobkov (nárast oproti roku 1997 o 63 %). Viac ako 60 % z dovezených kyslo-mliečnych výrobkov pochádza z ČR. Najväčší podiel na tomto dovoze má firma Danone, ktorá si konkuren-

cienschopnosťou svojich výrobkov a reklamou zabezpečila stabilné miesto na našom trhu. Vhodné podmienky na zníženie negatívneho salda s ČR v skupine kyslomliečnych výrobkov vytvorí zavedenie ich výroby firmou Danone na Slovensku.

Celková vzájomná obchodná bilancia agropotravinárskeho obchodu s našim najbližším obchodným partnerom Českou republikou je už dlhší čas negatívna. V porovnaní s rokom 1997 sa záporné saldo s ČR za komoditu mlieko a mliečne výrobky mierne znížilo (o 1,9 %).

K najvýznamnejším vývozným artiklom patria prírodné syry Eidamská tehla (134,7 mil. Sk) a Kaškaval (162,5 mil. Sk). Z dovážaných syrov sa na našom trhu uplatňujú najmä tavené syry a Eidamská tehla.

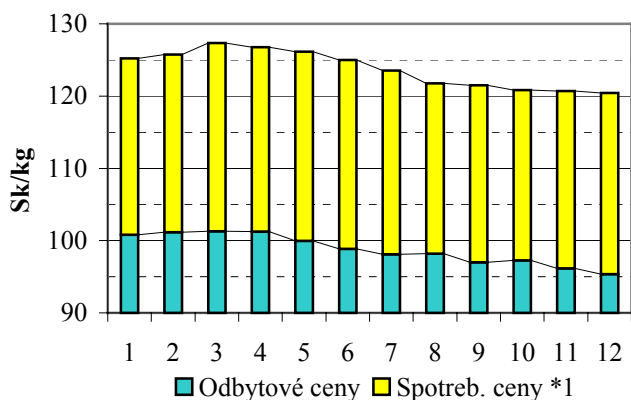
Zahraničný obchod január – december 1998

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1997		1998		1997		1998		1997		1998	
	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk
0401 Mlieko, smotana nezahustená, nesladená												
Celkom	0,87	47,54	0,73	42,55	7,75	88,12	3,73	54,09	6,88	40,58	2,99	11,54
- ČR	0,42	15,00	0,35	13,85	1,35	16,74	1,84	25,79	0,92	1,74	1,49	11,94
0402 Mlieko, smotana zahustená, sladená												
Celkom	3,18	210,33	2,21	159,12	8,07	383,33	11,20	504,26	4,89	173,00	8,99	345,14
- ČR	3,15	208,46	2,19	157,90	1,03	23,58	1,17	27,33	-2,12	-184,87	-1,02	-130,58
0403 Cmar, mlieko, smotana kyslá, jogurt, kefír												
Celkom	4,61	143,20	7,82	233,36	0,06	2,28	0,22	8,01	-4,56	-140,92	-7,61	-225,34
- ČR	3,50	101,35	5,10	141,05	0,02	0,57	0,18	6,61	-3,49	-100,78	-4,92	-134,44
0404 Srvátka, výrobky z mlieka zahustené sladené												
Celkom	0,04	1,25	0,07	3,90	3,18	5,89	5,16	10,53	3,13	4,64	5,09	6,62
- ČR	0,02	1,15	0,02	2,41	0,00	0,00	0,52	0,86	-0,02	-1,15	0,50	-1,54
0405 Maslo a iné tuky z mlieka												
Celkom	0,34	24,98	0,22	17,14	1,17	70,79	1,46	100,16	0,83	45,81	1,25	83,01
- ČR	0,26	19,98	0,13	10,30	0,00	0,22	0,27	21,24	-0,26	-19,76	0,13	10,94
0406 Syry a tvaroh												
Celkom	3,45	281,27	3,80	326,27	10,34	844,11	9,73	833,32	6,89	562,84	5,93	507,05
- ČR	1,89	148,62	2,10	178,49	2,09	234,06	1,78	207,00	0,20	85,45	-0,32	28,51
Spolu												
Celkom		708,57		782,34		1 394,50		1 510,36		685,96		728,02
- ČR		494,54		504,00		275,17		288,83		-219,37		-215,17

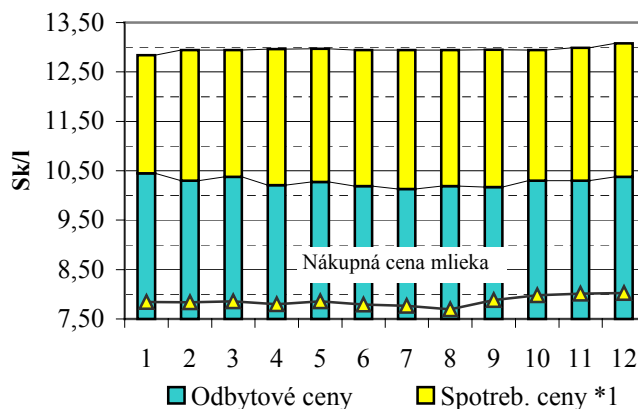
Zdroj: Colná štatistika

Vývoj odbytových cien spracovateľov a spotrebiteľských cien

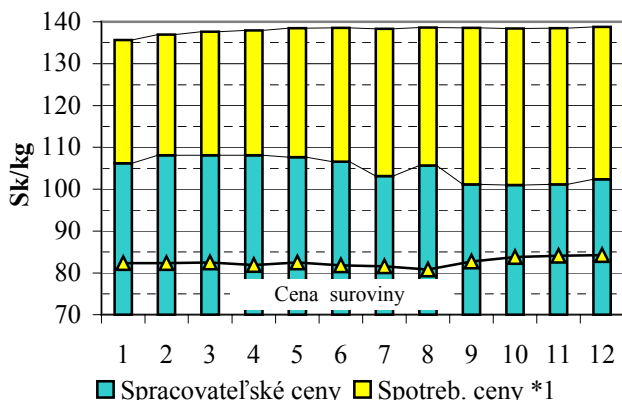
Čerstvé maslo

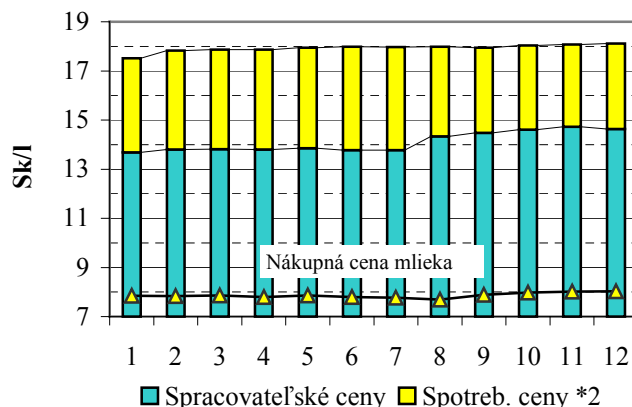
Mlieko polotučné 1 l PE vrecko

Eidamská tehla

Mlieko polotučné trvanlivé

*1 - Spotrebiteľské ceny ŠÚ SR *2 - Spotrebiteľské ceny Združenie slovenských spotrebiteľov

Cena suroviny pri Eidamskej tehle je priemerná cena mlieka vynásobená normou spotreby mlieka 10,5 l na kg syra.
Zdroj: ATIS

Očakávaný vývoj v roku 1999

Pre rok 1999 zostáva naďalej v platnosti pevná nákupná cena mlieka 7,75 Sk/l pri tukovosti 3,6 % a obsahu bielkovín 32 g/l. Na trh s mliekom bude vplývať aj zmena dotačnej politiky. Doteraz sa uplatňuje dotácia na liter nakúpeného mlieka s diferenciou pre zimné a letné obdobie. Do budúcnosti sa uvažuje s priamou podporou na dojniciu podľa pevne stanovených kritérií, čo bude mať vplyv aj na kvalitu nakupovaného mlieka, ktorá bola skresľovaná. Z dôvodu zvýšenia spotrebnej dane z uhl'ovodíkových palív na základe ekonomických opatrení vlády SR sa očakáva tlak na rast cien v celej výrobnjej vertikále. Zvýšená produkcia a nízka spotreba mlieka a mliečnych produktov na domácom trhu prameniaca najmä zo slabej kúpyschopnosti obyvateľstva bude klásť vyššie nároky na zabezpečenie finančných prostriedkov zo strany štátu na podporu exportu mliečnych prebytkov. Zvýšenie spotrebiteľských cien je obmedzené, pretože prináša riziko zaplavenia domáceho trhu importovanými výrobkami z krajín, kde je vysoká miera exportných dotácií.

Trh s hydinou a vajcami

Zvýšená ponuka hydinového mäsa

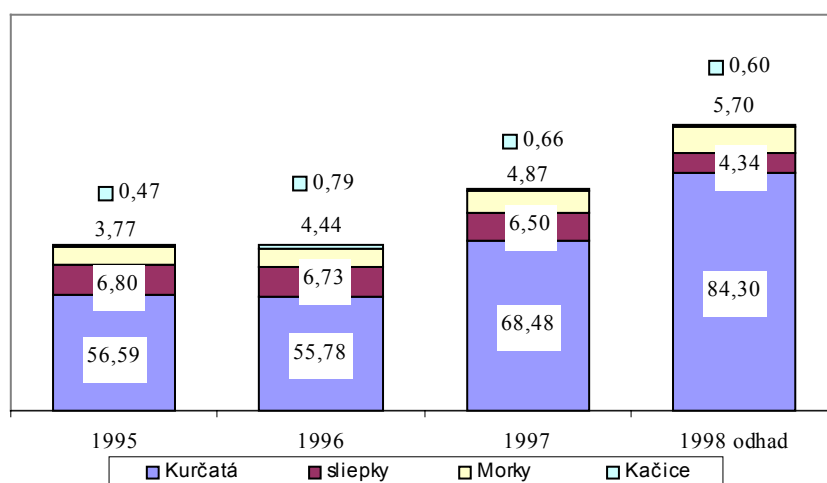
Produkcia jatočnej hydiny vrátane samozásobenia sa zvýšila oproti roku 1997 asi o 22,2 %. Celkový predaj predstavoval 90 950 t, čo je o 15,6 % viac ako v roku 1997. Zvýšila sa ponuka hydinového mäsa, čo podmienilo zvýšenie domácej spotreby. Na jej zvýšení majú nesporne vplyv aj výhodnejšie cenové relácie a zmena spotrebnej preferencie obyvateľstva v prospech bieleho mäsa. Na trhu, ktorý bol dostatočne zásobený hydinným mäsom, najvyšší objem dosiahla ponuka kurčiat. Spracovateľské podniky výrazne obohatili trh širšou ponukou sortimentu porciovanaj hydiny a hydinných výrobkov. V súlade so svetovým trendom sa zvýšil aj podiel chladenej hydiny.

Priaznivá perspektíva chovu moriek

Výroba jatočných moriek na Slovensku od roku 1990 do roku 1993 prudko klesala. Na stagnáciu výroby jatočných moriek vplývala okrem iného aj skutočnosť, že porážky hydinných podnikov na existujúcich technologických linkách nemohli porážať morky v hmotnosti nad 12 kg. V súčasnom období sa robia technologické úpravy, ktoré umožnia porážať aj ťažké typy moriek o hmotnosti do 20 kg. Podľa odhadu bolo v 1998 na jatky nakúpených 4 345 t moriek. V porovnaní s rokom 1997 to predstavovalo zníženie nákupu o 9,3 %. Predpokladá sa, že do roku 2002 sa zvýši výroba pre jatočné spracovanie ročne až na 7 000 ton moriek a približne 2 000 – 3 000 pre drobných chovateľov.

Predaj jatočnej hydiny

(v živej hmot. v tis. t.)

Zdroj: ŠÚ SR, VÚEPP

Aj vodnej hydiny bude viac

Produkcia kačíc a husí má sezónny charakter. Dopyt na trhu je najvyšší v septembri až v marci. Objem vyprodukovanej vodnej hydiny bol veľmi nízky a nepokrýval dopyt. Husí z domácej produkcie takmer nemáme. Hoci nákup kačíc sa od roku 1997 zvyšuje, nestačí na pokrytie domáceho trhu. Deficit ponuky z domácej proveniencie sa preto kryl importom. Ročne sa dovezie okolo

1 000 ton. Ministerstvom schválená Koncepcia chovu hydiny na Slovensku do roku 2002 predpokladá, že by sa mohla zvýšiť produkcia kačíc asi na 1 000 ton ročne. Pri vyriešení problematiky integrácie (výrobcovia jednodenných káčat a husí – výkrmcovia jatky) sa predpokladá produkcia okolo 1 500 – 2 000 ton jatočnej vodnej hydiny v živej hmotnosti.

Vývoj nákupných cien jatočných kurčiat v roku 1998

Zo začiatku roka nákupné ceny jatočných kurčiat stagnovali. Ich mierne oživenie nastúpilo koncom druhého štvrťroku. Mierne vzostupný trend si nákupné ceny udržali až do polovice štvrtého kvartálu, kedy priemerná nákupná cena dosiahla najvyššiu úroveň 32,09 Sk/kg. V decembri (v predvianočnom období) nastala neobvyklá

situácia – trh bol napriek zvýšenému odbytu na domácom trhu nasýtený. Nákupná cena výrazne klesla a dostala sa na najnižšiu úroveň od začiatku roka, a to 29,97 Sk/kg živej hmotnosti. V porovnaní s rokom 1997 sa priemerná ročná nákupná cena jatočných kurčiat zvýšila o 2,6 %.

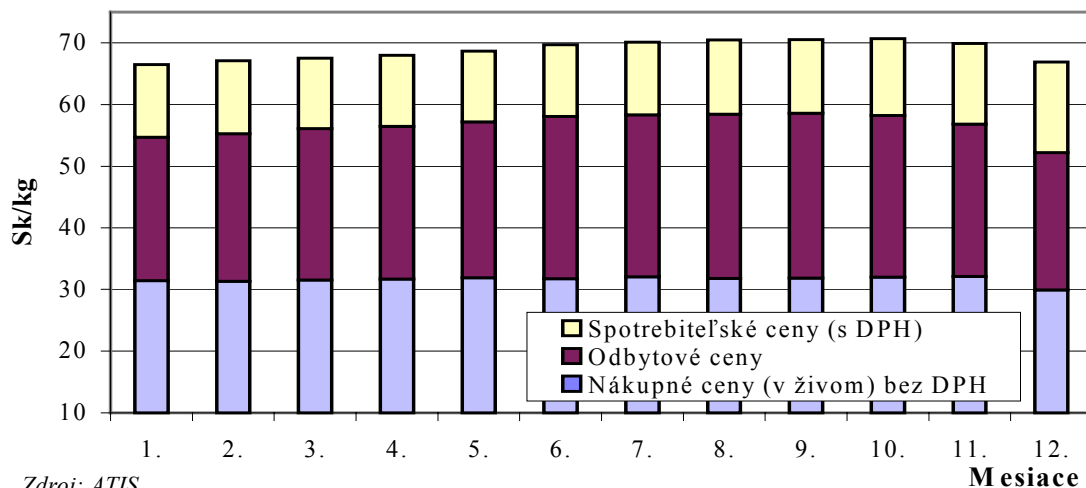
Vývoj indexov cien v celej vertikále výroby a predaja kurčiat v roku 1998

Rovnaké obdobie minulého roka = 100

Štvrťrok	I. Q 98	II. Q 98	III. Q 98	IV. Q 98	Priemer 1998
	Index	Index	Index	Index	Index
Nákupné ceny	104,2	105,5	102,6	98,2	102,63
Odbytové ceny	106,4	112,0	111,6	103,0	108,25
Spotrebiteľské ceny	102,2	105,1	110,6	106,9	106,20

Zdroj: ATIS

Vývoj nákupných, odbytových a spotrebiteľských cien kurčiat v r. 1998

Zdroj: ATIS

Vývoj odbytových cien kurčiat

Odbytové ceny kurčiat mrazeného s drobkami od spracovateľov mali do konca tretieho štvrťroku stúpajúci trend. Odbytová cena sa pohybovala v rozpätí od 54,67 do 58,57 Sk/kg. Najrýchlejšie rástli ceny v druhom štvrťroku (nárast o 3,4 %). V treťom štvrťroku sa tempo rastu spomalilo. V septembri spracovatelia predávali kurča pitvané s drob. mraz. 1. ak. triedy za najvyššiu priemernú cenu 58,57 Sk/kg. Prepád nákupných cien spôsobil pád odbytovej ceny o 4,7 % oproti predchádzajúcemu štvrťroku. Koncom decembra (v 50. týždni) spracovatelia stlačili odbytovú cenu na najnižšiu úroveň 52,56 Sk/kg od začiatku roka. V porovnaní s minulým rokom sa priemerná odbytová cena kurčiat mrazeného s drobkami zvýšila o 8,3 %, t. j. o 4,35 Sk/kg.

Vývoj spotrebiteľských cien kurčiat

Vývoj spotrebiteľských cien kurčiat mrazeného s drob. 1. ak. kopíroval zmeny odbytových a nákupných cien. Pokles spotrebiteľských cien sa oneskoroval za poklesom odbytových cien spracovateľov. Najvyššiu úroveň dosiahli v októbri – priemerná spotrebiteľská cena zodpovedala hodnote 70,66 Sk/kg. Tempo rastu spotrebiteľských a odbytových cien bolo takmer zhodné. Rýchlosť ich rastu bola 3-násobne väčšia ako cien nákupných. Prepád nákupnej a odbytovej ceny koncom decembra v dôsledku presýtenia trhu, spôsobil výrazný pokles spotrebiteľskej ceny. V tomto období platili spotrebitelia v obchodnej sieti za kilogram mrazeného kurčiat najmenej, 66,89 Sk/kg.

Viac sme dovážali ako vyvážali

Z celkového dovezeného objemu živých zvierat 12 552 t sa doviezlo 3 592,7 t hydiny, čo je 28,6 % z celkového objemu. Živej hydiny sme doviezli 1,5 krát viac ako v roku 1997. Hydinového mäsa však o takmer 40 % menej. Saldo zahraničného obchodu bolo opäť záporné. Najväčším podielom na tomto objeme participovala živá hydina 66 %. Česká republika bola našim hlavným dodávateľom. Pochádza odtiaľ najviac dovezenej živej hydiny, takmer 97 %. Ďalším výz-

namným dodávateľom bolo Maďarsko 3,81 %. Živú hydinu sme dovážali aj z Poľska, Holandska, Francúzska, Izraela, Rakúska a Kanady. Vývoz živej hydiny predstavoval len 7,4 % dovozu. O niečo lepšie sme boli na tom s hydinovým mäsom, kde vývoz predstavoval 30 % dovozu. Z dôvodu nízkych cien na svetových trhoch naši exportéri, ktorí nemali exportné dotácie nedokázali konkurovať zahraničnej dotovanej hydine.

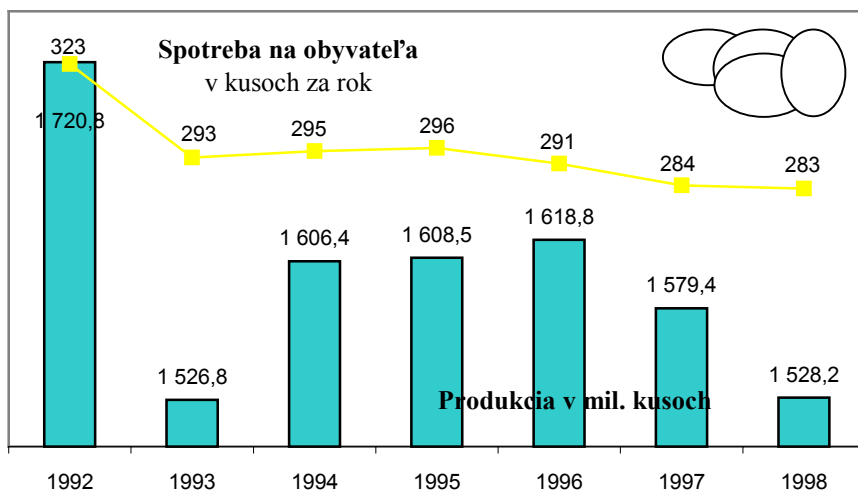
Očakávaný vývoj 1999

Dopyt po hydinovom mäse na domácom trhu bude rásť. Stúpajúca spotreba hydiny môže stimulovať stavy a produkciu. Vzhľadom na doteraz uzatvorené kontrakty producentov so spracovateľmi by mohla produkcia jatočnej hydiny dosiahnuť asi 125,5 tis. ton (nárast o 3,8 %). Predpokladá sa, že odbytové ceny by sa mali upevniť. V Európskej únii sa očakáva nižšie tempo rastu produkcie kurčiat i moriek. Dopyt po hydinovom mäse sa však bude naďalej zvyšovať. Ponuku prevyšujúcu dopyt však nemožno vylúčiť.

Vývoj trhu s vajcami

Stabilizovaná spotreba vajec

V roku 1998 sa vyrobilo 1 544 mil. kusov vajec spolu. Predaj konzumných a násadových vajec bol v porovnaní s minulým rokom nižší, o 6,3 % a 2,3 %. Spotreba vajec na 1 obyvateľa za rok od roku 1995 mierne klesá, je však stále vysoká (asi 283 ks). Na trhu je dostatočný priestor na odbyt sušených vaječných hmôt, melanží, ale aj hotových výrobkov (majonézy, tatárske omáčky). Z tejto skutočnosti vychádzajú zámery vo výrobe konzumných vajec na Slovensku do roku 2002. Uvažuje sa s miernym ročným rastom produkcie vajec v špecializovaných nosníkových hospodárstvach. Prírastok produkcie sa bude spracovávať na finálne výrobky, čo by postupne znižovalo dovoz týchto druhov tovarov zo zahraničia.

Zdroj: ATIS

Ceny pod silným tlakom

Bohatá ponuka dominovala v roku 1998 na domácom trhu s vajcami. Nákupné ceny sa držali pod minuloročnou úrovňou. Tradične očakávaná sezónna špička pred veľkonočnými a vianočnými sviatkami sa nedostavila v takej miere ako sa očakávala.

Vývoj indexov nákupných a spotrebiteľských cien čerstvých konzumných vajec A tr.

Rovnaké obdobie minulého roka = 100

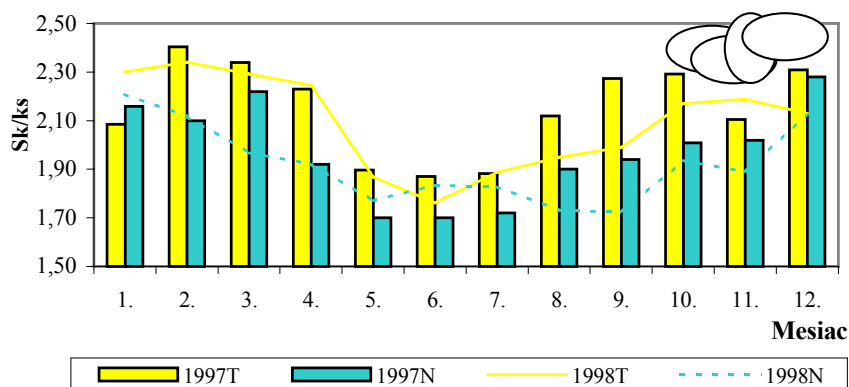
Štvrťrok	1. Q 98	2. Q 98	3. Q 98	4. Q 98	Priemer 1998
Nákupné ceny	107,44	98,49	92,87	96,75	98,89
Spotrebiteľské ceny	102,87	97,94	100,10	97,36	99,57

Zdroj: ATIS

Nákupné ceny vajec

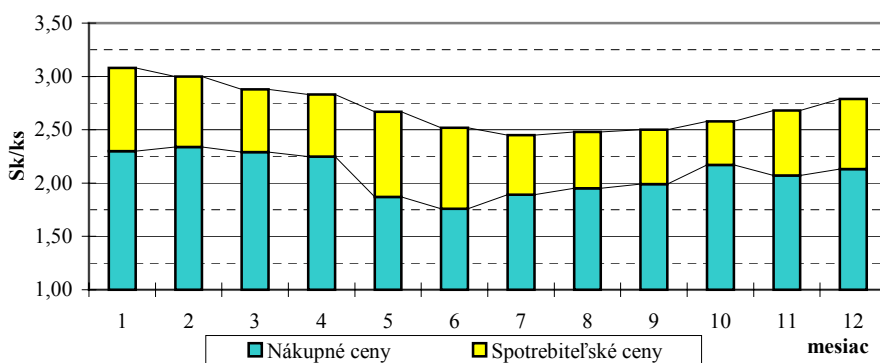
Z vývoja cien vyplýva, že nákupné ceny netriedených vajec boli najvyššie v januári (2,21 Sk/ks), triedených vajec vo februári (2,13 Sk/ks). V prvom polroku sa pokles nákupných cien triedených vajec oneskoril za poklesom netriedených vajec. Najnižšiu nákupnú cenu dosiahli triedené vajcia v júni (1,76 Sk/ks). Po prechodnom zotavení (jún, júl) cien netriedených vajec v auguste, ceny opäť zoslabli a v septembri sa dostali na najnižšiu hodnotu od začiatku roka (1,72 Sk/ks). Upevnenie cien triedených aj netriedených vajec nastúpilo až v druhom polroku, nedosiahli však úroveň zo začiatku roka.

Vývoj nákupných cien triedených a netriedených konzumných vajec

Zdroj: ATIS

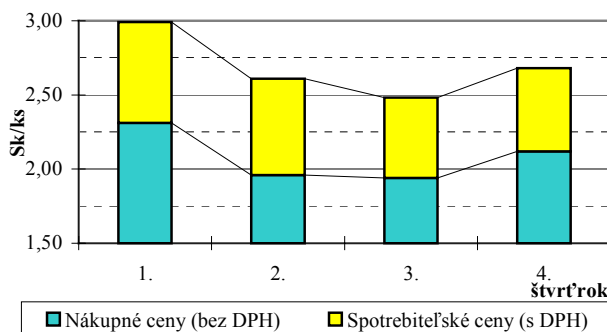
Vývoj nákupných a spotrebiteľských cien triedených vajec (A) v r. 1998

Zdroj: ATIS

Spotrebiteľské ceny vajec

Vývoj spotrebiteľských cien vajec kopíroval zmeny nákupných cien. Z porovnania nákupných a spotrebiteľských cien čerstvých konzumných vajec A tr. vyplýva, že v 2. štvrťroku bol trh s vajcami presýtený, čo spôsobilo, že spotrebiteľské ceny poklesli o 15 %. V 3. štvrťroku sa ceny znížili o ďalšie percento. Následkom zvýšeného dopytu po vajciach sa koncom roka upevnili ceny vajec. Spotrebiteľia najlacnejšie nakupovali vajcia A. tr. v obchodnej sieti v júli, po 2,45 Sk/ks a najdrahšie po 3,08 Sk/ks v januári. Koncom roka ceny vajec nedosiahli úroveň cien zo začiatku roka. V roku 1998 spotrebiteľia zaplatili za konzumné vajcia A. tr. o 4 haliere menej za kus ako v roku 1997.

Zdroj: ATIS

Zahraničný obchod

V zahraničnom obchode s vajcami a vaječnou hmotou sme dosiahli za rok 1998 celkove záporné saldo -19,2 mil. Sk. Výrazne sa zhoršila situácia s násadovými vajcami. Saldo zahraničného obchodu predstavovalo -15,2 mil. Sk. Najväčší objem násadových vajec sme doviezli z Maďarska 42 %. Pri konzumných vajciach sa dosiahlo kladné saldo v Sk i v kusoch v hodnote

16,2 mil. Sk. Vyviezli sme však o 70 % menej konzumných vajec ako v roku 1997. Umiestniť konzumné vajcia na trhu mimo republiky bolo veľmi obtiažne z dôvodu silnej zahraničnej konkurencie a nízkych cien. Dovoz vaječných hmôt klesol o 53 %. Záporné saldo za túto kategóriu sa znížilo v Sk o 35 %.

Očakávaný vývoj v roku 1999

Možno očakávať mierny rast produkcie vajec, pričom prírastok produkcie by sa mal spracovať na finálne výrobky. Ceny vajec od výrobcov i spotrebiteľské ceny by sa mohli upevniť. Spotreba vajec na obyvateľa by sa nemala výrazne zmeniť. V Európskej únii bude ponuka vajec pravdepodobne mierne nižšia, produkcia vajec podľa odhadov poklesne o 0,4 %.

Trh so zemiakmi

Menšie pestovateľské plochy nemusia znamenať nedostatok zemiakov

V roku 1998 došlo k značnej redukcii vysadených plôch zemiakov, ktorých speňažovanie je pretrvávajúcim problémom prvovýroby. Významnou mierou k zmenšeniu plôch prispeli odbytové problémy z úrody v roku 1996 a 1997, keď producentom vznikli pri nadúrode značné finančné straty. Ďalšou príčinou tohto poklesu je ústup od skrmovania zemiakov, znižovanie výroby zemiakového škrobu a liehu. Zmenšenie plôch zemiakov sa prejavuje najmä u väčších pestovateľov. Tí pestovatelia, ktorým v roku 1997 efektívnosť výroby zemiakov nepokryla ani náklady na sadbu, sa snažili zmenšovaním plôch eliminovať odbytové riziko. Samotného poklesu plôch by sme sa nemuseli obávať, ak by sme dokázali doplastovať aspoň 25-30 t/ha. Takýchto pestovateľov je na Slovensku zatiaľ málo.

V roku 1998 bolo vysadených 29,3 tis. ha zemiakov (o -9,8 % menej ako v roku 1997). Z toho 26,7 tis. ha konzumných a priemyselných zemiakov a 2,6 tis. ha množiteľských plôch, čo je v porovnaní s rokom 1997 pokles o 1 207 ha. Celková produkcia v roku 1998 stúpila o +0,25 % na 505,3 tis. ton, pri priemernej úrode 17,25 t/ha (o +11 % viac).

Zberové plochy skorých zemiakov

V roku 1998 sa znížili na 4 594 ha, to je o -0,5 % v porovnaní s rokom 1997.

V roku 1998 stúpili ceny zemiakov

Vzostup nákupných cien od producentov bol v porovnaní s rokom 1997 vyšší o 16,3 %. Zatiaľ čo priemerná cena v roku 1997 bola 5,31 Sk/kg, v roku 1998 6,32 Sk/kg. Napriek zvýšeniu úrovne cien bol vývoj nákupných cien v priebehu roka plynulý a bez väčších cenových výkyvov. Nákupné ceny skorých konzumných zemiakov od producentov sa pohybovali v rozpätí 7,50 - 12,- Sk/kg. Pri ostatných konzumných zemiakoch sa ceny pohybovali v rozpätí 5,20 - 8,10 Sk/kg.

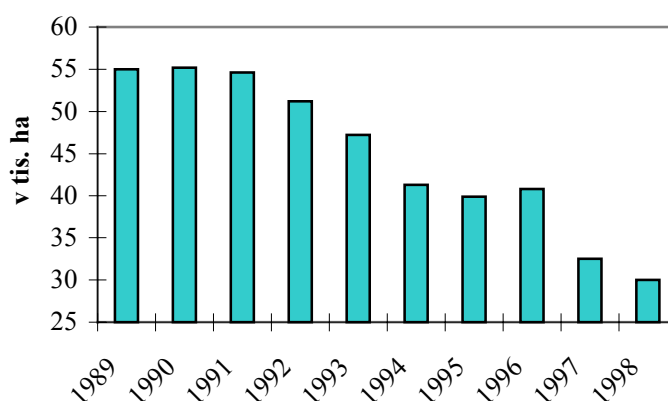
Od začiatku júna sa začal zber veľmi skorých zemiakov v južných častiach Slovenska, o ktoré bol veľký záujem zo strany spotrebiteľov a spôsobil pokles odbytu skorých zemiakov z dovozu. Produkcia sa pohybovala v rozpätí 18 - 22 t/ha. Veľké zásoby zemiakov z dovozu s pomerne ní-

žkou cenou vplývali na ceny kvalitných konzumných zemiakov domácej produkcie, ktoré nútili producentov znižovať nákupné ceny. V júni sa nákupné ceny skorých zemiakov pohybovali v rozpätí od 7,- do 11,50 Sk/kg. Pokles záujmu pestovateľov spôsobuje najmä nízka realizačná cena zemiakov, ktorá nezaručuje rentabilnú výrobu. Minuloročnú úrodu ostatných konzumných zemiakov mnohí predali za nákupné ceny v rozpätí od 3,20-4,50 Sk/kg, ktoré nepokryli náklady na výrobu. Z grafu porovnania vývoja cien konzumných zemiakov vidieť, že priemerná nákupná cena v roku 1998 bola 6,32 Sk/kg a odbytová 7,55 Sk/kg. V priebehu celého roka je vyrovnaná marža s výnimkou 28. - 32. týždňa.

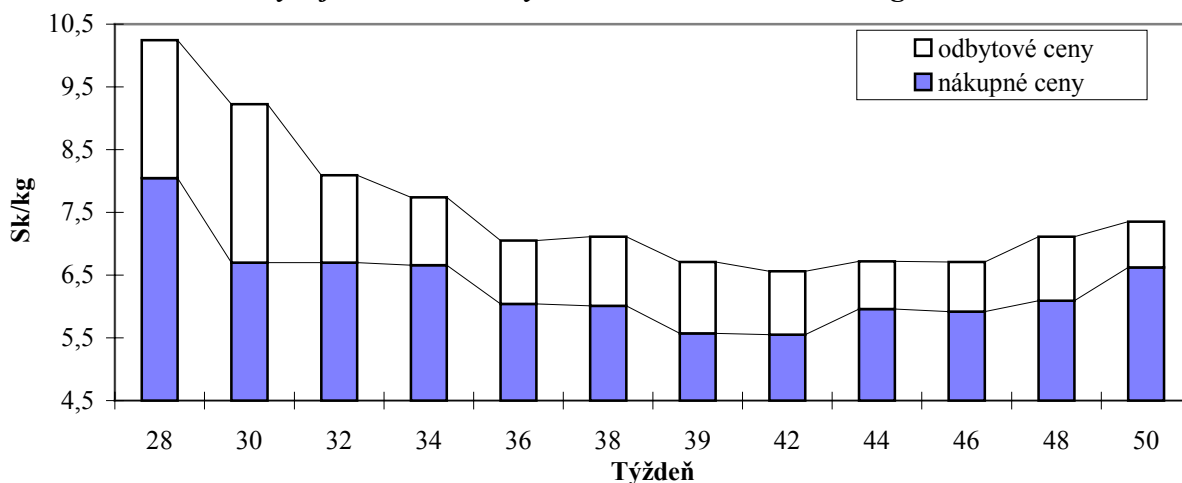
Zberové plochy ostatných konzumných zemiakov

Plochy ostatných konzumných zemiakov si tiež udržiavajú klesajúci trend a v roku 1998 bolo vysadených 24 738 ha. Príchodom prvých mrazov a vplyvom nepriaznivého počasia pestovatelia zemiakov boli nútení predčasne ukončiť tohtoročný zber, a tak bolo pozberaných 96,7 % súpisovej plochy. Produkcia ostatných konzumných zemiakov klesla na úroveň 416,3 tisíc ton (-5,7 %) a priemerná hektárová úroda na 17,41 t/ha (-6,1 %).

**Vývoj zberových plôch zemiakov v SR
v rokoch 1986 - 1998**

Vývoj cien konzumných zemiakov Rosara v 25 kg vreciach

Zdroj: ATIS

Odbytové ceny zemiakov

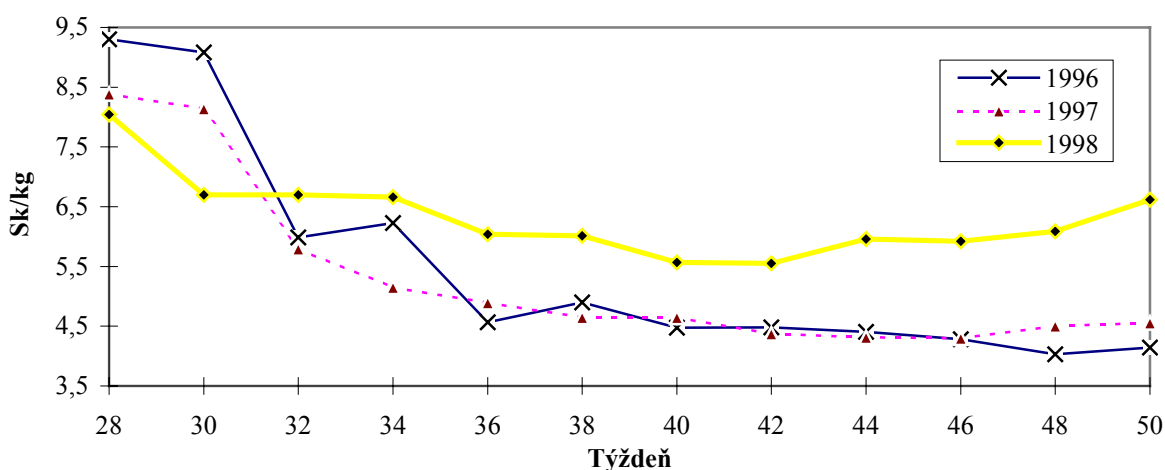
Odbytové ceny skorých zemiakov z veľkoobchodu vzrástli o 38 % v porovnaní s rokom 1997 (9,40 - 15,20 Sk/kg). Cenové rozpätie ostatných konzumných zemiakov z veľkoobchodu bolo 6,60 - 10,20 Sk/kg.

Koncom apríla bol vo veľkoobchodnej sieti nedostatok konzumných zemiakov domácej produkcie, čo sa prejavilo v prudkom náraste odbytových cien od 9,50 do 12,50 (nárast až o 2,20 - 2,41 Sk/kg).

V máji bola odbytová cena konzumných zemiakov z veľkoobchodu v rozpätí od 10,50 - 15,- Sk/kg a skorých zemiakov od 17,20 - 25,- Sk/kg. Vzostup všetkých odbytových cien konzumných zemiakov domácej produkcie i z dovozu bol spôsobený veľmi dobrým odbytom skorých konzumných zemiakov. Do SR sa dovážali zemiaky z Poľska, Talianska a Grécka.

Nepriaznivé počasie spôsobilo zníženie nielen výnosov, ale aj kvality zemiakov.

Vývoj nákupných cien zemiakov ROSARA v 25-kg vreciach

Ponuka odrôd

V roku 1998 na trhu s touto komoditou boli v ponuke odrody:

veľmi skoré - Adora, Eta, Impala, Koruna, Resy a Rosara,

skoré - Albína a Karin

stredne skoré - Agria, Folva, Granola, Lipta, Lomnica a Santé,

stredne neskoré - Desiré a Eba.

Najlepší odbyt bol zaznamenaný pri odrodách Rosara, Resy, Santé a Lipta.

Ponuka odrôd bola dostatočná a zodpovedala dopytu.

Spotreba a zásobenie trhu konzumnými zemiakmi

Hlavnou príčinou poklesu spotreby zemiakov je nízka kvalita a úroveň, nedostatočne plynulé zásobovanie trhu v jarných mesiacoch a vysoké spotrebiteľské ceny skorých zemiakov. Kým na Slovensku sa až 95 % zemiakov spotrebuje na priamy konzum, väčšina západoeurópskych krajín sa orientuje na ich úpravu a spracovanie na iné polotovary alebo finálne produkty.

V dôsledku nízkej kúpyschopnosti obyvateľ-

stva, ako aj neustáleho rastu cien vstupov, spotreba zemiakov, najmä skorých, mierne klesla. Spotreba zemiakov na jedného obyvateľa v roku 1997 bola 79,5 kg. V porovnaní s odporúčanou dávkou 87,5 - 96 kg je spotreba zemiakov v SR nachádza pod spodnou hranicou racionálnej výživy. Predpokladá sa, že v roku 1998 sa zvýšila na 80 kg. Priemerná spotreba v EÚ bola 82,2 kg.

Zahraničný obchod

V roku 1998 sa doviezlo do SR spolu 20 171 ton zemiakov v hodnote 118 mil. Sk. Z toho dovoz sadbových zemiakov sa realizoval v objeme 2 225 ton za 29 mil. Sk. Vývoz zo SR predstavoval iba 231 ton prevažne konzumných

zemiakov za 1,28 mil. Sk. Na zápornom salde pri dovozoch zemiakov sa najviac podieľal dovoz sadbových zemiakov. Dovozy neskorých zemiakov je vzhľadom na dostatočnú colnú ochranu minimálny.

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1997		1998		1997		1998		1997		1998	
	Netto hmot.	Cena za MJ	Netto hmot.	Cena za MJ	Netto hmot.	Cena za MJ	Netto hmot.	Cena za MJ	Netto hmot.	Hodnota	Netto hmot.	Hodnota
	tis. ton	Sk/t	tis. ton	Sk/t	tis. ton	Sk/t	tis. ton	Sk/t	tis. ton	mil. Sk	tis. ton	mil. Sk
Zemiaky spolu	3 772	8 949	20 171	5 825	224	3 642	231	5 543	-3 547	-32,94	-19 940	-116,22
- Sadbové	2 840	9 036	2 225	13 026	2	584	48	4 185	-2 838	-25,67	-2 177	-28,79
- Ostatné	931	8 684	17 945	4 932	223	3 665	182	5 901	-708	-7,28	-17 762	-87,43
- Skoré od 1.1.-15.5.	258	11 301	1 809	8 245	5	15 105	39	6 805	-253	-2,84	-1 770	-14,66
- Skoré od 19.5.-30.6.	555	8 286	6 155	6 143	23	4 203	0		-532	-4,50	-6 155	-37,81
ostatné	118	4 832	9 981	3 584	194	3 287	143	5 653	76	0,07	-9 837	-34,97

Zdroj: Colná štatistika

Očakávaný vývoj v roku 1999

Začiatok novej tohtoročnej sezóny nebude jednoduchý, pretože sa môžu znížiť plochy nielen konzumných zemiakov, ale aj výroba sadby a prudko sa zníži zastúpenie vyšších množiteľských stupňov. Zásoby sadby by sa mohli znížiť aj pod vplyvom zvýšeného dopytu po konzumných zemiakoch, a to tak, že sadbové zemiaky sa budú predávať ako konzumné. Z toho dôvodu predpokladáme nedostatok skorých odrôd sadbových zemiakov domácej produkcie. Vzhľadom na vysoké ceny sadby z dovozu (20-22 Sk/kg), by bolo najlepšie uchovať maximum domácich zásob. Zároveň treba už v tomto roku vytvoriť podmienky na množenie vyšších stupňov sadby.

Ponuka zemiakov z domácej produkcie na zimné obdobie je dostatočná, ale vzhľadom na nedostatočnú kvalitu spôsobenú nevhodným uskladnením, ako aj extrémne vlhké počasie v období zberu sa predpokladajú vyššie straty počas skladovania a v jarných mesiacoch preto očakávame ich mierny nedostatok. Dopyt bude pokrytý dovozom skorých zemiakov z južnej Európy. Treba počítať s menšími dodávkami z Grécka kvôli fytozaniárnym opatreniam.

V roku 1999 nepredpokladáme výraznejšie zmeny vo výmere pestovateľských plôch zemiakov, ktoré budú asi 29,2 tis. ha, čo je pokles o - 0,34 %. Napriek nižšej ploche predpokladáme vyššiu produkciu (529 tis. ton), pri priemernej úrode 18,10 t/ha. Vzhľadom na zvyšujúce sa náklady na výrobu zemiakov očakávame mierne zvýšenie nákupných aj odbytových cien.

Trh so zeleninou

Pestovateľské plochy zeleniny v roku 1998 predstavovali 42 157 ha, v porovnaní s minulým rokom vzrástli o 3 %. Produkcia bola nižšia o 0,3 % ako v minulom roku a dosiahla 593 025 ton. Úrodu zeleniny opäť negatívne ovplyvnil nepriaznivý vývoj počasia. Pokračoval úpadok domácich pestovateľov zeleniny, ďalšie podniky, najmä na východnom Slovensku zrušili pre nerentabilitu a problémy s odbytom zeleninársku výrobu.

V zeleninárstve prevažuje naďalej vysoká spotreba práce, vysoké náklady, chýba kapitál na modernizáciu aj na jednoduchú reprodukciu. Splácať neprimerane vysoké úroky si mohol v minulom roku dovoliť máloktorý pestovateľ. Strojové vybavenie postupne zastaráva, nedosahuje primeranú úroveň ani komplexnosť. Odráža sa to na pozberových prácach, ako je triedenie, čistenie a skladovanie zeleniny.

Ekonomické faktory

Napriek tomu, že priemerné nákupné ceny mierne vzrástli (o 6 %), nepokrývali vysoké náklady. Ceny vstupov - hnojív, osív, energie a strojov stúpili, no nákupné ceny boli niekedy nižšie ako pred piatimi rokmi.

Najväčšie zisky mali opäť obchodníci, ktorí nesú najmenšie riziko.

Na jar, keď sa na trh dostáva zelenina z domácej produkcie, je ešte drahá, pričom zo zámoria, kde sa práve končí sezóna, je lacnejšia. Spotrebiteľ uprednostní lacnejší tovar, aj keď sa domácomu mnohokrát kvalitou ani chuťovo nevyrovná.

Ochrana domáceho trhu prakticky nejestvuje, nadmerné dovozy zo zahraničia ohrozujú domácu produkciu.

Skladové zásoby

Skladové zásoby zeleniny z domácej produkcie vystačia podľa veľkoobchodníkov do februára - marca. Do apríla - mája sa dováža koreňová zelenina a kapusta najmä z Poľska, od mája po celé

leto tovar z Holandska, Francúzska a Španielska. Naším obchodníkom záleží najmä na pravidelnosti a kvalite dodávok, čo nevedia domáci pestovatelia zabezpečiť.

Spracovanie zeleniny

Ani spracovateľské podniky nevychádzajú našim pestovateľom zeleniny v ústrety. V mnohých konzervárňach spracúvajú suroviny dovezené zo zahraničia a od našich producentov surovinu nevykupujú. Máloktorým pestovateľom sa podarilo uzavrieť zmluvy s konzervárňami.

Bežne sa stáva, že sa v Čechách slovenská zelenina spracuje a dováža späť k nám. Pri privatizácii spracovateľských podnikov sa prerušila nadväznosť prvovýroby a spracovateľského priemyslu.

Marketing

Informovanosť pestovateľov o produkcii a ponuke domácej produkcie sa zlepšila, čiastočne tomu napomáha aj dispečing, ktorý sme v spolupráci s SPPK v hlavnej sezóne pravidelne v spravodajstve uverejňovali. Producentom aj veľkoobchodníkom však chýbajú aktuálne informácie o cenách a množstve tovaru zo zahraničia (aktuálna colná štatistika).

Naďalej pretrvávajú problémy s odbytom aj marketingom.

Nákupcovia vyvíjajú tlak na producentov a nútia ich znižovať ceny, argumentujúc vysokými dovozmi za nízke ceny.

S finančnou podporou MP SR a holandskej vlády vzniklo koncom roka v Hurbanove producentско-marketingové centrum SLOVZEL. Združuje zatiaľ 12 členov z radov súkromných pestovateľov zeleniny, ktorí sú zmluvne zaviazaní predávať svoju produkciu len cez toto združenie. Producentское centrum bude postupne vybavené linkami na pozberovú úpravu zeleniny, umývačkou, triedičkou, baliarňou a klimatizovaným sklodom.

a

V roku 1998 sa doviezlo na Slovensko spolu 69,1 tis. ton zeleniny (bez zemiakov) v hodnote 949,5 mil. Sk, t. j. o 37 % viac v porovnaní s rokom 1997. Vo finančnom vyjadrení vývoz predstavoval 775,6 mil. Sk, čo bolo o 111,6 mil. Sk (13 %) menej ako v roku 1997. Saldo zahraničného obchodu bolo v roku 1998 záporné,

-173,8 mil. Sk, na rozdiel od roku 1997, kedy sa v komodite zelenina spolu dosiahlo kladné saldo 196,8 mil. Sk. Na zápornom salde sa v roku 1998 najviac podieľal dovoz cibule. Zo Slovenska sa najviac zeleniny vyváža do Českej republiky. V roku 1998 sa do ČR vyviezlo 42,5 tis. t zeleniny za 563,6 mil. Sk. Vývoz do ČR za rok 1998

bol v porovnaní s vývozom za rok 1997 nižší o 4,2 tis. t (-9%), čo je o 76 mil. Sk (-12%) menej ako v roku 1997. V zahraničnom obchode v roku 1998 s ČR sa dosiahlo kladné saldo 492 mil. Sk.

Bilancia zahraničného obchodu so zeleninou

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1997		1998		1997		1998		1997		1998	
	Netto v tis. t	Cena v mil Sk	Netto v tis. t	Cena v mil Sk	Netto v tis. t	Cena v mil Sk	Netto v tis. t	Cena v mil Sk	Netto v tis. t	v mil Sk	Netto v tis. t	v mil Sk
Zelenina spolu	51,2	690,4	69,1	949,5	72,2	887,2	66,1	775,6	21,9	196,8	-2,9	-173,8
Kapusta	9,8	33,8	13,9	49,9	1,5	7,9	881,9	5,1	-8,2	-24,9	-13,1	-44,9
Cibuľa	6,8	45,9	10,7	12,3	1,8	15,3	1,2	13,9	-5,0	-30,6	-9,5	-108,7
Rajčiaky	7,9	125,9	8,4	151,1	11,4	162,9	8,5	111,7	3,5	37,1	73,9	-39,3

Zdroj: Colná štatistika

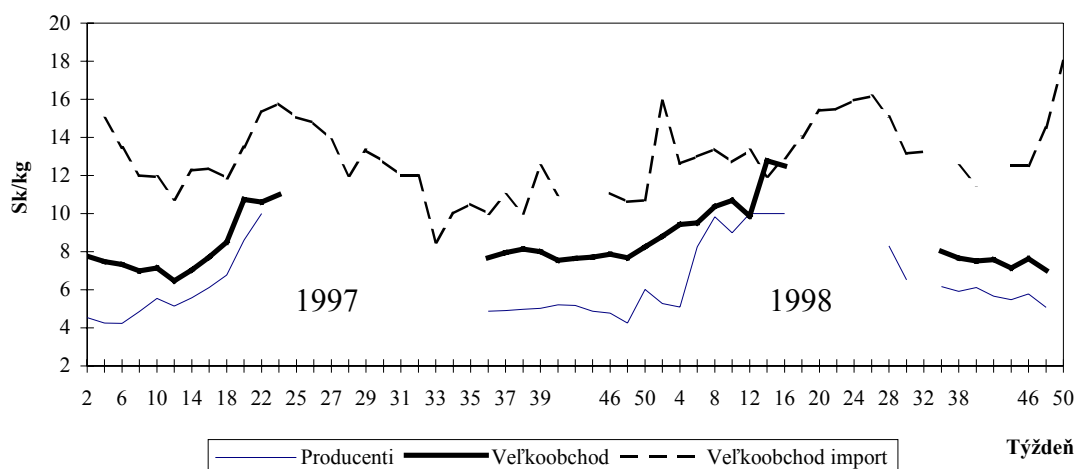
Ponuka a vývoj nákupných cien niektorých druhov zeleniny v roku 1998

Koreňovej zeleniny sa vysialo približne rovnaké množstvo ako v minulom roku, v niektorých oblastiach západného Slovenska však po mimoriadne suchej jari a začiatku leta bolo treba viaceré plochy zaorať. Nedostatok koreňovej zeleniny - najmä petržlenu z domácej produkcie, ktorý sa začína prejavovať každoročne v januári - februári, nahrádzajú dovozy. Kvalita skladovanej ze-

niny od našich producentov je v tomto období na nízkej úrovni, straty sú vysoké, a preto veľkoobchodníci radšej nakupujú od zahraničných dodávateľov.

V porovnaní s rokom 1997 boli *nákupné ceny mrkvy* (5,07-10,-) v roku 1998 vyššie o 0,87 - 1,40 Sk/kg, ceny *petržlenu* (9,10-14,5) vzrástli o 2,20 Sk/kg.

Vývoj cien mrkvy poľnej v rokoch 1997 - 1998

Ponuka hlúbovej zeleniny bola dôsledkom nepriaznivého počasia nižšia ako v predchádzajúcom roku. Na južnom a juhozápadnom Slovensku pre nadmerné sucho a napadnutie škodcami bolo potrebné použiť viac ochranných postrekov, niektoré porasty *kapusty hlávkovej* sa museli zaorať, alebo sa urodili nekvalitné malé hlávky. Na strednom Slovensku bola úroda kapusty dobrá. Na východe vplyvom záplav boli porasty napadnuté plesňami a následne škodcami a hlodavcami, pričom použitie postrekov a ochranných prostriedkov zvýšilo

náklady. Kapusta mala preto vo väčšine prípadov nižšiu kvalitu, bola menej vhodná na skladovanie ako kapusta z dovozu. Veľkoobchodníci po celú sezónu nakupovali kapustu hlávkovú v Poľsku, pričom ceny od zahraničných dodávateľov boli nižšie ako od domácich producentov. Producenti mali napriek nižšej ponuke problémy s odbytom. Za kilogram kapusty hlávkovej dovezenej z Poľska zaplatil náš veľkoobchodník okolo štyroch korún, pričom v cene bola započítaná aj doprava.

Pri porovnaní nákupných cien *kapusty hlávkovej* (4,50-11,-) sme zistili, že ceny boli v porovnaní s rokom 1997 vyššie o 0,30 - 3,50 Sk/kg.

Karfiol začiatkom leta vo veľkých horúčavách vybiehal do kvetu, čo ceny znižovalo. Skorý nástup chladného počasia v jeseni vegetáciu rýchlo ukončil. Ponuka bola preto nižšia ako v roku 1997, odyt bol veľmi dobrý. Nákupné ceny od producentov (9,50-15,-) boli v porovnaní s rokom 1997 vyššie o 0,20 - 1,50 Sk/kg.

Plodová zelenina

Ponuka bola nižšia ako dopyt, odyt bol veľmi dobrý. Ceny plodovej zeleniny kolísali v závislosti od nestáleho počasia, ale aj od množstva dovezeného tovaru zo zahraničia.

Nákupné ceny *rajčiakov* od producentov boli 8,77 - 48,50 Sk/kg, pričom maximálna cena bola o 3,7 Sk/kg vyššia ako v roku 1997.

Cenové rozdiely medzi jednotlivými sledovanými týždňami boli výrazné, niekoľkokrát aj 30,- až 40,- korunové. (V 24. sledovanom týždni, t. j. v polovici júna padli nákupné ceny *rajčiakov* od producentov o -16,16 Sk/kg, uhoriek šalátových o -13,65 Sk/kg papriky o -29,22 Sk/kg, pričom sa maximálna odytová cena znížila až o -40,- Sk/kg.)

Podniky, ktoré pestujú plodovú zeleninu v hydronických roztokoch, mali dobré úrody, pre vysoké dovozy však ťažšie udržali ceny, ktoré by pokrývali náklady.

Odytové ceny z veľkoobchodu

Koreňová zelenina

V porovnaní s rokom 1997 boli ceny *mrkvy* z domácej produkcie (7,-12,78) v roku 1998 vyššie o 0,23 až 1,78 Sk/kg, ceny *mrkvy* z importu stúpili o 2,20 až 3,- Sk/kg, ceny *petržlenu* vzrástli o 5,11 Sk/kg a *petržlen* z dovozu (16,-36,35) bol drahší o 2,80 až 15,85 Sk/kg.

Hľubová zelenina

Pri porovnaní odytových cien *kapusty hlávkovej* (5,84-9,-) sme zistili, že ceny boli v porovnaní s rokom 1997 vyššie o 1,- až 1,10 Sk/kg. Minimálne odytové ceny importovanej *kapusty* (4,80 až 17,-) boli dokonca o 3,50 Sk/kg nižšie ako v roku

Cibuľová zelenina

V roku 1998 sa pestovateľské plochy cibule vplyvom jej nedostatku na prelome rokov 1997 - 1998 mierne zvýšili. Úroda cibule sa ukazovala dobrá, ale výraznejšie neprekročila minuloročnú úroveň. Prebytok zrážok v období zberu spôsobil straty, v niektorých oblastiach východného Slovenska znížil skladovateľnosť cibule. Predpokladaný prebytok cibule v roku 1998 nevznikol, ceny cibule sa udržali.

Nákupné ceny *cibule* boli v roku 1998 od 8,10 - 28,- Sk/kg, čo bolo o 2,10 - 13,30 Sk/kg vyššie ako v roku 1997. Najvyššie vystúpila nákupná cena cibule v 18. sledovanom týždni, t. j. na prelome apríla a mája až na 28,- Sk/kg. Cibule bolo v tomto období málo, preto producenti, ktorým sa podarilo cibuľu uskladniť, cenu udržali na vyššej úrovni.

Domáci *cesnak* na uskladnenie na našom trhu opäť chýbal, ponuku nahrádzal prevažne zimný *cesnak* z dovozu.

Minimálne nákupné ceny *cesnaku* (24,25-48,-) boli o 4,45 Sk/kg vyššie ako v roku 1997, maximálne o 4,- Sk/kg nižšie.

Listová zelenina

Ponuka bola aj v roku 1998 nízka, ponuka *šalátu hlávkového* a *kapusty pekinskej* bola počas celej sezóny nedostatočná, aj keď sme v niektorých oblastiach zaznamenali mierny vzostup ponuky. Na trhu je v priebehu celého roka tovar z dovozu.

Nákupné ceny *šalátu hlávkového* od producentov (2,- až 6,18 Sk/ks) boli v roku 1998 nižšie o 0,50 až 4,- Sk/ks ako v roku 1997.

Nákupné ceny *kapusty pekinskej* (10,50 až 15,- Sk/kg) boli v roku 1998 o 0,50 až 1,- Sk/kg vyššie ako v roku 1997.

1997, pričom maximálne ceny boli len o 2,90 Sk/kg vyššie.

V porovnaní s rokom 1997 boli maximálne odytové ceny *karfiolu* (13,60-18,81) nižšie o 3,20 Sk/kg. Dovozový *karfiol* vo veľkoobchode mal na prelome augusta a septembra minimálnu odytovú cenu nižšiu o 5,83 Sk/kg ako v predchádzajúcej sezóne, maximálna odytová cena bola o 1,80 Sk/kg vyššia.

Plodová zelenina

Vo veľkoobchode sa predávali domáce *rajčiaky* v cenách od 10,14 až 50,60 Sk/kg, ale maximálna odytová cena bola o 2,30 Sk/kg nižšia ako

v predchádzajúcej sezóne. Cena rajčiakov z dovozu sa pohybovala od 23,- až 53,16 Sk/kg, čo bolo o 8,41 Sk/kg viac ako v roku 1997. Cenové rozdiely medzi jednotlivými sledovanými týždňami boli výrazné.

Cibuľová zelenina

Odbytové ceny domácej *cibule* (8,25-20,52) boli v roku 1998 vyššie o 1,- až 4,22 Sk/kg, ceny dovozovej cibule boli v porovnaní s rokom 1997 vyššie o 0,40 až 9,99 Sk/kg. V 22. týždni maximálna cena dosiahla hodnotu až 31,- Sk/kg.

Priemerné odbytové ceny domáceho *cesnaku* (23,-52,-) boli nižšie o 7,- Sk/kg ako v predchá-

dajúcej sezóne, ceny dovezeného *cesnaku* (42,26-50,-) boli nižšie až o 18,60 Sk/kg.

Listová zelenina

Odbytové ceny *šalátu hlávkového* (3,25 až 12,- Sk/kg) boli v roku 1998 nižšie o 0,50 až 4,- Sk/kg ako v roku 1997. Ceny *šalátu* z dovozu (8,- až 25,20) boli o 2,- až 11,05 Sk/kg nižšie ako v predchádzajúcej sezóne.

Odbytové ceny *kapusty pekinskej* (13,90 - 28,- Sk/kg) boli o 0,90 - 8,50 Sk/kg vyššie ako v roku 1997. Ceny *kapusty pekinskej* z dovozu (18,25 až 52,62 Sk/kg), boli o 1,25 až 10,87 Sk/kg vyššie v porovnaní s minulým rokom.

Zelenina	CENY v roku 1998v Sk/kg					
	nákupné ceny od producentov		odbytové ceny z veľkoobchodu		odbytové ceny z dovozu	
Druh	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Mrkva	5,07	10,00	7,03	12,78	11,50	18,00
Petržlen	9,10	14,50	11,86	20,67	16,00-	36,35
Kapusta	4,50	11,00	5,84	9,00	4,80	17,00
Karfiol	9,50	15,00	13,66	18,81	15,57	37,30
Rajčiaky	8,77	48,50	10,14	50,60	23,00	53,16
Paprika	9,97	130,00	11,50	94,00	26,50	75,01
Uhorky	5,70	38,00	8,67	46,00	25,00	71,50
Cibuľa	8,10	28,00	8,23	20,52	8,50	28,19
Cesnak	24,25	48,00	23,00	52,00	42,26	50,04

Zdroj: ATIS

Očakávaný vývoj v roku 1999

Stáli pestovatelia sa vo veľkej miere budú držať svojho osvedčeného pestovateľského programu, na ktorý si vybudovali v priebehu rokov aspoň minimálne odbytové možnosti.

Výraznejšie zvyšovanie pestovateľských plôch sa pri tradičných druhoch zeleniny v budúcom roku neočakáva. Predpokladá sa mierny nárast pestovateľských plôch s netradičnými druhmi zeleniny a s ekologickým programom pestovania zeleniny.

Nadalej bude pretrvávajúť nepriaznivá situácia spracovateľských podnikov, málo príležitostí na uzatváranie odberateľských zmlúv a tlak nákupcov na znižovanie nákupných cien.

Ceny zeleniny na všetkých úrovniach predaja by podľa predpokladov odborníkov mali v roku 1999 stúpať.

Trh s ovocím

Slovensko má dobré podmienky na pestovanie všetkých druhov ovocia mierneho pásma. Výmera intenzívnych ovocných sádov v roku 1998 bola 5 968 ha, o 3,5 % menšia ako v minulom roku. V rokoch 1996 – 1998 sa prostredníctvom dotačnej politiky realizovali výsadby na výmere 1 646 ha, z čoho 85 % predstavovali jablone. V rámci rozvojového programu ovocinárstva v SR do roku 2 005 by sa malo vysadiť 2 000 ha a obnoviť 4 450 ha ovocných sádov. So súčasnou výmerou intenzívnych sádov v dohľadnom čase nezaistíme dostatočnú produkciu a sebestačnosť v spotrebe jabĺk, a preto sme odkázaní aj na dovoz, najmä v období od februára do septembra. Príčiny sú nielen v nedostatočnej výmere intenzívnych sádov, ale najmä v absencii vhodných skladovacích kapacít. Podľa prepočtov odborníkov by sme na Slovensku potrebovali sklady na uskladnenie asi 56 tis. ton ovocia.

V minulom roku sa pod vplyvom dotácií vybudovali prvé klimatizované sklady s riadenou atmosférou.

Ponuka, dopyt a ceny

Nákupné ceny od producentov

Priemerné nákupné ceny ovocia od producentov sa v roku 1998 zvýšili o 7,2 %.

Ponuka jabĺk od producentov bola do konca minulého roka dobrá. Najlepší odbyt mali jablká atraktívne zabalené s označením podľa európskych noriem, s logom OÚ SR a producenta.

Nákupné ceny **zimných jabĺk** 1. triedy z domácej produkcie zaznamenali v porovnaní s minulým rokom mierny nárast (o 1,20 – 2,- Sk/kg), pohybovali sa od 6,60 do 18,- Sk/kg.

Vývoj priemerných nákupných cien zimných jabĺk od producentov zobrazuje graf.

Pri odrode Idared sa ceny od producentov pohybovali od 7,- do 18,- Sk/kg, pričom sa maximálna cena zvýšila v porovnaní s rokom 1997 o 2,- Sk/kg. Pri odrode Golden Delicious nákupné ceny dosiahli úroveň od 6,60 do 17,- Sk/kg, maximálna cena sa zvýšila o 3,- Sk/kg. Na trhu boli v ponuke aj odrody Braeburn, Gala, Gloster, Granny Smith Jonathan, Spartan, Šampión, Starkrimson, Jonagold, Jonagored, Melrose a Fuji.

Minimálna cena **letných jabĺk** od producentov sa v porovnaní s minulým rokom zvýšila o 1,70 na

Domáca produkcia ovocia je však len čiastočne konkurencieschopná. Neintegrovaní domáci producenti ťažko môžu súťažiť s ponukou organizovaných a integrovaných zahraničných obchodníkov.

Produkcia ovocia

Úrody viacerých druhov ovocia v roku 1998 negatívne ovplyvnili nepriaznivé poveternostné podmienky. Produkcia ovocia v roku 1998 dosiahla asi 155,6 tis. ton. V porovnaní s rokom 1997 sa zvýšila o 16 %. Intenzívne sady sa na produkcii ovocia podieľali 20 %.

Spotreba nižšia ako v EÚ

Spotreba ovocia na Slovensku v roku 1997 bola 67,5 kg na obyvateľa. V roku 1998 sa predpokladá mierny nárast. V európskych krajinách, napr. v Taliansku dosahuje ročná spotreba ovocia na jedného obyvateľa 121,1 kg, v Holandsku 122,5 kg, vo Francúzsku, Nemecku a Rakúsku 116 kg. Odporúčané množstvo je 78 - 98 kg. Spotreba ovocia by sa mala zvýšiť o 35 až 40 %.

úroveň 6,40 Sk/kg a maximálna cena sa znížila len o 50 halierov na 16,- Sk/kg.

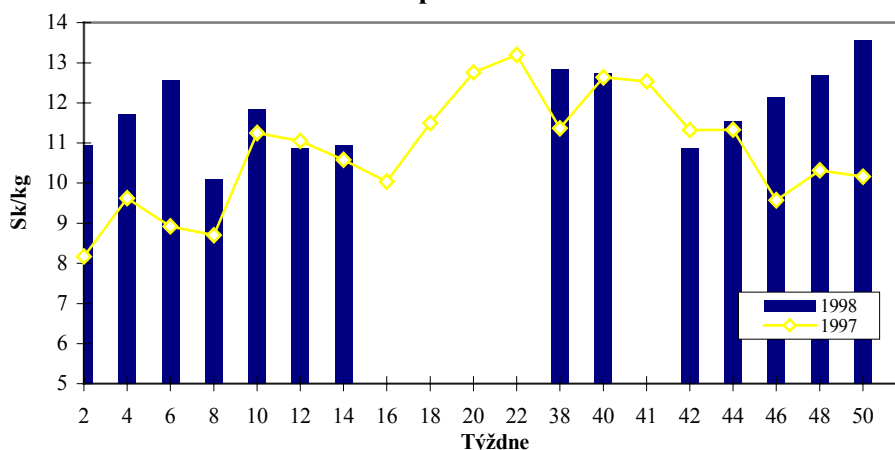
V porovnaní s rokom 1998 sa nákupné ceny **jesenných jabĺk** od producentov nezmenili, pohybovali sa od 6,60 do 15,- Sk/kg.

Jablká na priemyselné spracovanie sa predávali od 1,- do 3,80 Sk/kg. V ponuke na spracovanie boli aj konzumné jablká nižších kvalitatívnych tried, ktoré producenti nedokázali uplatniť na trhu.

Hrušky. Napriek nízkej ponuke sa maximálna nákupná cena znížila o 4 Sk/kg. Ceny sa pohybovali od 8,- do 13,- Sk/kg.

Drobné ovocie. Nadmerné vlhko v súvislosti s povodňami a ľadovec spôsobili nízku produkciu tohto ovocia a tým aj zvýšenie cien. Ponuka na trhu bola oveľa nižšia ako dopyt. Maximálne ceny **ribezlí** dosiahli úroveň 26,- Sk/kg pričom boli o 10,- Sk/kg vyššie ako v roku 1997. V porovnaní s minulým rokom nákupné ceny **malín** stúpili, minimálna o 1,- Sk/kg na úroveň 25,- Sk/kg a maximálna o 90 halierov na 29,10 Sk/kg.

Vývoj priemerných nákupných cien zimných jablák od producentov

Zdroj: ATIS

Čerešne a višne. Ponuka bola nižšia ako dopyt. Pri čerešniach sa maximálna cena od producentov v porovnaní s rokom 1997 zvýšila až o 7,20 na 28,20 Sk/kg, pri višniach stúpala o 6,20 na 25,- Sk/kg.

Marhule a broskyne. Produkcia bola vplyvom mrazov v niektorých lokalitách znížená o 50 až 90 %. Dopyt bol vyšší ako ponuka, napriek tomu ceny zaznamenali mierny pokles. Pri marhuliach sa maximálna cena znížila v porovnaní s minulým rokom o 90 halierov, pričom dosiahla 23,50 Sk/kg,

Odbytové ceny z veľkoobchodu

Zimné jablká z domácej produkcie sa predávali od 8,- do 24,50 Sk/kg, z importu od 11,90 do 25,20 Sk/kg, pričom maximálna cena sa v porovnaní s minulým rokom znížila o 11,80 Sk/kg.

Ceny **letných jablák** sa pohybovali od 8,- do 19,- Sk/kg. V období zvýšenej ponuky letných jablák na trhu sa vo veľkoobchode predávali aj dovezené zimné jablká po 24,- Sk/kg.

Odbytové ceny **jesenných jablák** boli od 8,50 do 20,50 Sk/kg.

Hrušky z domácej produkcie sa predávali v rozpätí od 10,- do 39,- Sk/kg, maximálna cena bola o 6,10 Sk/kg vyššia ako v roku 1997, z dovozu od 19,- do 59,- Sk/kg, maximálna cena stúpala v porovnaní s minulým rokom až o 10,- Sk/kg.

Vo veľkoobchode sa ríbezle, egreše, maliny a višne nepredávali z dôvodu krátkej trvanlivosti a nedostatočných chladiarenských kapacít skladov.

Pri **jahodách** sme zaznamenali výrazný pohyb cien. Minimálna cena z domácej produkcie stúpala v porovnaní s rokom 1997 o -3,60 Sk/kg, maximálna o 30,- Sk/kg, pri jahodách z importu sa mi-

pri **broskyniach** klesla o 80 halierov na 28,20 Sk/kg.

Slivky. Ponuka bola vyššia ako dopyt, producenti mali problémy s odbytom. Maximálna cena sa znížila v porovnaní s rokom 1997 o 1,10 Sk/kg na 16,90 Sk/kg.

Hrozno stolové. Ponuka pokrývala dopyt. Ceny bieleho hrozna stolového od producentov sa v roku 1998 znížili, minimálna o -2,- Sk/kg na 9,- Sk/kg, maximálna o -9,50 Sk/kg na 23,50 Sk/kg.

minimálna cena zvýšila o 75,40 Sk/kg, maximálna cena stúpala o 50,- Sk/kg.

Pri **marhuliach** sa minimálne ceny v porovnaní s minulým rokom znížili, z domácej produkcie o 2,- Sk/kg, z dovozu o 1,- Sk/kg, pričom maximálne ceny ostali na rovnakej úrovni.

Pri **broskyniach** sme zaznamenali vzostup minimálnej ceny pri domácej o 1,- Sk/kg, z dovozu o 3,- Sk/kg, maximálne ceny sa zvýšili o 1,- Sk/kg, pri dovozových broskyniach o 15,- Sk/kg.

Minimálna cena domácich **sliviek** stúpala o 4,- Sk/kg, maximálna cena klesla o 1,- Sk/kg, pri importovaných slivkách o 15,- Sk/kg.

Pri **hrozne stolovom bielom** sa ceny výrazne nezmenili, okrem maximálnej ceny dovozového hrozna, ktorá stúpala v porovnaní s rokom 1997 o 34,- Sk/kg. Minimálna cena **fialového stolového hrozna** z importu sa znížila o 12,20 Sk/kg, maximálna cena stúpala o 21,- Sk/kg.

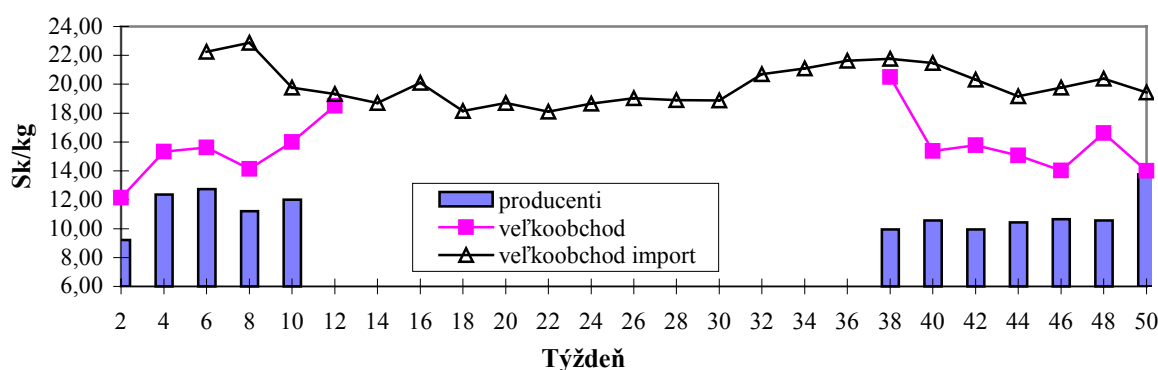
Ceny niektorých druhov ovocia v roku 1998

Druh	Producenti		Veľkoobchod SR		Veľkoobchod import	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Jahody	21,50	25,40	28,20	60,00	100	260
Červ. ríbezle	12,20	26,00	-	-	-	-
Maliny	25,00	29,10	-	-	-	-
Čerešne	11,30	28,20	18,00	23,00	-	-
Višne	15,00	25,00	-	-	-	-
Marhule	12,00	23,50	10,00	25,30	39,00	113,00
Broskyne	12,00	28,20	15,00	39,50	23,80	125,00
Slivky	8,00	16,90	11,00	20,00	75,90	140,00
Hrozno stol. biele	9,00	23,50	14,00	40,00	28,00	140,00
Hrozno stol. fial.	-	-	-	-	26,80	127,00

Zdroj: ATIS

Poznámka: - výskyt tovaru u respondentov ATIS nebol zaznamenaný

Vývoj priemerných cien jablák odrody Golden Delicious v roku 1998

Záporné saldo zahraničného obchodu

V roku 1998 sa na Slovensko doviezlo 182,6 tis. ton ovocia v hodnote 3 mld. Sk. V porovnaní s minulým rokom sa dovoz znížil o 243,23 ton. Dovoz jablák predstavoval 29,4 tis. ton, v porovnaní s rokom 1997 sa zvýšil o 5 tis. ton v hodnote 304,7 mil. Sk, t. j. o 20 %. Jablká sa na celkovom dovoze ovocia podieľali 16 %. Dovoz južného o-

vocia sa realizoval v hodnote 1,9 mld. Sk, čo je o 7,2 % menej ako vlni. Južné ovocie sa na celkovom dovoze ovocia podieľalo 62 %. Saldo zahraničného obchodu bolo záporné, -2,6 mld. Sk, čo je v porovnaní s minulým rokom viac o -100 mil. Sk.

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1997		1998		1997		1998		1997		1998	
	Netto v tis. t	Cena v mil. Sk	Netto v tis. t	Cena v mil. Sk	Netto v tis. t	Cena mil. Sk	Netto v tis. t	Cena mil. Sk	Netto v tis. t	v mil. Sk	Netto v tis. t	v mil. Sk
Ovocie spolu	182,9	3 008,6	182,6	3 022,8	40,2	492,3	24,2	410,7	-142,7	-2 516,3	-158,4	-2 612,1
Banány	66,7	1 034,5	60,0	920,1	3,5	64,8	2,5	44,0	-63,2	-969,7	-57,5	-876,0
Citrusové plody	62,8	955,9	63,0	919,0	4,0	75,2	3,1	50,8	-58,8	-880,7	-59,9	-868,3
Pomaranče	25,4	339,3	25,7	304,7	1,7	29,4	1,6	19,2	-23,7	-310,0	-24,2	-285,4
Mandarínky (tangerinky)	22,4	381,6	24,0	418,0	1,0	19,7	0,8	16,4	-21,3	-361,9	-23,3	-401,6
Jablká	24,4	252,9	29,4	304,7	17,7	51,9	2,5	12,6	-6,7	-201,0	-26,9	-292,0
Marhule	0,1	2,5	0,1	1,7	0,3	4,9	0,5	9,1	0,2	2,3	0,5	7,3
Broskyne (nektarínky)	2,3	59,7	2,4	71,1	0,0	0,7	0,0	0,8	-2,2	-59,0	-2,3	-70,4
Slivky a trnky	0,5	7,4	0,4	4,2	0,7	8,9	0,4	7,0	0,2	1,4	0,0	2,9
Jahody	0,4	11,8	0,4	18,5	0,0	0,4	0,0	0,2	-0,3	-11,3	-0,4	-18,4

Zdroj: Colná štatistika

Zásoby jablák v EÚ

V krajinách Európskej únie boli k 1. 1. 1999 zásoby jablák 2 680 tis. ton. V porovnaní s minulým rokom boli zásoby o 9 % nižšie, s päťročným priemerom o 8 % nižšie. Najväčšie zásoby boli v Taliansku, a to 1 086 tis. ton, t. j. o 4 % viac ako vlani a o 4 % viac v porovnaní s päťročným priemerom. Vo Francúzsku bolo v skladoch 580,8

tis. ton jablák. Ide o zásoby o 31 % nižšie ako v roku 1997, v päťročnom priemere o 25 % nižšie. Najvyššie zásoby tvorila odroda Golden Delicious. V EÚ bolo v skladoch ešte 1 135 tis. ton jablák tejto odrody, čo je o 15 % menej v porovnaní s minulým rokom.

Očakávaný vývoj v roku 1999

Predpokladáme zvýšenie plôch nových intenzívnych ovocných sádov. Produkcia ovocia z rodiných intenzívnych sádov by sa mala zvýšiť. Celková produkcia ovocia bude pravdepodobne vyššia. Možno očakávať zvýšenie cien niektorých druhov ovocia. Ceny jablák by mali byť stabilizované, pričom ceny jablák uskladnených v klimatizovaných skladoch s riadenou atmosférou v jarých mesiacoch budú vyššie. Spotreba jablák by sa mala zvýšiť pri znížení spotreby citrusových plodov.

Zásoby jablák v EÚ by mali byť menšie ako v minulom roku, ponuka citrusových plodov sa zníži.

Očakáva sa vytvorenie ďalších pestovateľsko-marketingových organizácií, ktoré by zabezpečovali výrobu a odbyt produkcie svojich členov, čím by prispeli k dosiahnutiu potrebnej stability trhu, zabezpečeniu zníženia výrobných nákladov a k stabilizácii pestovateľských cien podporou koncentrácie ponuky a predaja.

Predovšetkým však bude potrebné zvýšiť ochranu trhu pred nadmernými dovozmi, najmä jablák v čase, keď je ich v ponuke dostatok.

Vydavateľ :	ISSN 1335-4108	©Všetky trhové informácie sú spracované
VÚEPP - Agrárne trhové	Cena: 150,- Sk	s najväčšou starostlivosťou.
informácie Slovenska	Telef. a faxy: 07/534 18 151	Rozmnožovanie a využívanie informácií je
Trenčianska 55	Telef.: 07/ 582 43 263	možné len po písomnej dohode s ATIS.
824 80 Bratislava	e-mail: atis@vuepp.sk	Publikácia neprešla jazykovou úpravou!